

GYÖMÖREI
GESZTENYÉS ÓVODA ÉS TAGINTÉZMÉNYEI
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2013. 09. 01.

Om: 030379

" Életednek öröme a gyermek
virág, kit tavaszi rét termett
Ha először szólít puha szóval,
Úgy véled, a fülemüle szólal.
Járni tanul, magasodik, felnő,
Fényes napod nem csitítja felhő.
Boldog kor jövődő építője
Mire kidólsz, - ember lesz belőle."

**Aali Tokombajev:
A gyermek
(Bede Anna fordítása)**

Az óvoda neve: Gyömörei Gesztenyés Óvoda om: 030379

Székhely:

9124, Gyömöre, Rákóczi F.u. 5/a.

Tel: 96/461-176

Tagintézmények:

- Gyömörei Gesztenyés Óvoda Kajárpéci Tagóvodája
9123, Kajárpéc, Kossuth u. 25.
- Gyömörei Gesztenyés Óvoda Szerecsenyi Tagóvodája
9125, Szerecseny, Széchenyi u. 8.
- Gyömörei Gesztenyés Óvoda Felpéci Tagóvodája
9122, Felpéc, Petőfi u. 60.

Óvoda fenntartója:

- Gyömöre Község Önkormányzata Képviselő- testülete
9124 Gyömöre, Rózsa F.u. 9.
- Kajárpéc Község Önkormányzat Képviselő-testülete
9123 Kajárpéc, Kossuth u. 2.
- Szerecseny Község Önkormányzat Képviselő-testülete
9125 Szerecseny, Széchenyi u. 2.
- Felpéc Község Önkormányzat Képviselő-testülete
9122 Felpéc, Dózsa u. 9.

Az óvoda vezetője: Bolla Szilvia

Tagintézmény vezetők:

- Kajárpéc: Németh Szilvia
- Szerecseny: Bolláné Varró Brigitta Ildikó
- Felpéc: Németh Judi

Az óvodai csoportok száma: 5

 férőhelyek száma: 125 fő

Az intézmény gazdálkodási jogköre: Részben önállóan gazdálkodó.

B e v e z e t é s

A Gyömörei Gesztenyés Óvoda (elődje: Gyűr Menti Települések Óvodája) – Gyömöre, Kajárpéc, Szerecseny, Felpéc – 800 - 1300 lélekszámú községek közigazgatási területén helyezkednek el. A települések a Kisalföld és a Sokoróalja találkozásánál az Avar Gyűrű mentén található, - ebből keletkezett a „Gyűr menti” név is. Az óvodák, - melyeket a helyi Önkormányzatok Képviselő-testületei működtetnek - a faluk középpontjaiban helyezkednek el. Településeink közel vannak a megye központhoz, ez meghatározza az emberek munkalehetőségét, és sajnos egyre kevesebb fiatal telepedik le falukban, ami megmutatkozik a születések számában is.

A székhely Gyömöre község óvodája. Épülete több mint 80 éve várja a legkisebbeket, hangulatát, varázsát meghatározza ez a hosszú idő.

A tagintézmények -Kajárpéc, Szerecseny, Felpéc- óvodái 40-50 éves épületben működnek.

A csoportsobák alapterülete, berendezése- melyet folyamatosan próbálunk gazdagítani - biztosítja a kicsik számára az önfeledt, szabad gyermekkort. A kiegészítő helyiségeket a meghatározott adottságok keretein belül úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek nyugodtan, zökkenőmentesen tudják kielégíteni alapvető szükségleteiket. Udvarainkon az évszázados fák hűsítő árnyékot, a fa és a fém játékok pedig határtalan mozgáslehetőséget biztosítanak gyermekeink számára. Teraszunk - természetesen az időjárás függvényében - biztosítja az étkezés, a pihenés és a foglalkozások színhelyét.

A székhelyen főzőkonyhával rendelkezünk, az iskolásoknak a szociálisan rászorulóknak és vendégeknek is biztosítunk ételt.

Személyi feltételeink jók. A vezető óvónő, a tagóvoda vezetők szakvizsgával rendelkeznek, továbbá az óvodapedagógusok tanfolyamokon, továbbképzéseken rendszeresen részt vesznek. Biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez a megfelelő szakembereket – gyógypedagógust, gyógytestnevelőt.

Az óvoda felnőtt közössége innovatív (óvodapedagógus, dajkák, élelmezésvezető) viselkedésükkel, magatartásukkal modellként állnak a szülői és a faluközösség előtt.

Lehetőséget adunk a szülők igényeinek megfelelően a fakultatív hit- és vallásoktatásra, mely vallási, felekezeti hovatartozástól függetlenül biztosítja a gyermekek vallási, erkölcsi nevelését.

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti:

- a hagyományok őrzését, ápolását.
- a játékon belüli mozgásos játékok kialakítását,
- a differenciált képességfejlesztést, tehetséggondozást
- a komplex környezeti nevelés megvalósítását
- SNI gyermekek differenciált fejlesztését, rehabilitációját.

Mindezen feladatok megvalósítása közben fontosnak tartjuk a gyermekkor maximális védelmét, hiszen ez a legtagabb értelemben vett tanuláshoz és életfontosságú beállítódások kialakulásának kora.

Nem a kötelességek, hanem a szabadság ideje.

A programunk készítésekor figyelembe vettük:

- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényt
- A Gyermekvédelmi Törvényt
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját (annak módosításait)
- A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrációs nevelésének irányelvei.

Óvodakoncepció

Pedagógus kép: felnőttek viselkedése, (óvodapedagógusok-óvoda más dolgozói) közösségi normák betartása:

Alapvető követelménynek tartjuk, hogy az óvodával szembeni elvárás kielégítse a mikro - és makró környezet igényeit.

- Minden esetben szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek és szülők számára egyaránt modellként álljunk, és ezért viselkedésünkkel, *kommunikációnkkal, bánásmódunkkal, ápoltságunkkal* pozitív példát adjunk.
- Meghatározó szerepet tulajdonítunk a gyermekekkel való együttes tevékenységnek.
- Egymás munkáját megbecsüljük.
- Törekszünk a szép, érthető magyar nyelv használatára, udvarias beszédformát alkalmazunk.
- Türelmes, emberi hangot használunk kritikus esetekben is, és a felnőttek közötti konfliktushelyzeteket nem a gyermekek között rendezzük.
- Megértő és segítő magatartást tanúsítunk gyermekekkel, szülővel, kollegával kapcsolatban egyaránt.
- Toleráljuk a "másságot", *elfogadjuk a különbözőséget*.
- Kiegészítjük a családi nevelést a tőlünk telhető minden erővel (anyagilag, erkölcsileg).
- A szülőkkel őszintén, de tapintatosan beszéljük meg az esetleges problémákat, s azzal egyidejűleg a lehetséges segítséget megadjuk.
- Beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozást biztosítunk. - Bízunk abban, hogy a szülő a gyermeke javát, egészséges fejlődését szeretné megvalósítani. Ebben őt partnernek tekintjük, a szükséges segítséget számukra megadjuk, indokolt esetben segítünk kiépíteni az érzelmi hidat szülő és gyermeke között.
- Sem egymást, sem a gyermekeket és szülőket önérzetükben nem sértjük meg.
- Fizikai fájdalmat szándékosan a gyermeknek nem okozunk, elítéljük, és nem tűrjük el az esetleges ilyen megnyilvánulást, bárki is az okozója.
- Törekszünk arra, hogy a gyermek zökkenőmentesen illeszkedjék be az iskolába.
- *Az óvodapedagógus-dajka, kapcsolatát, együttműködését úgy alakítjuk, hogy azt a pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.*
- A gyermekek személyiség- és képességfejlesztéséhez az optimális feltételeket biztosítjuk az alábbiak szerint:

Hely biztosítása:

- Az adott körülményeken belül a leoptimalisabb elrendezéssel biztosítjuk a változatos, nyugodt tevékenységekhez a megfelelő teret.
- A biztonságérzetet adó "kuckóvilágot" a termekben, udvaron egyaránt megvalósítjuk, meghagyva a nagymozgást igénylő és fejlesztő teret.
- A környezet higiéniáját biztosítjuk és ennek megőrzésére nagy gondot, fordítunk.
- A berendezés és díszítő elemek összhangjára figyelünk.
- A tevékenységek helyszíne - az év és a napok legnagyobb részében - a gyermekek számára a gondozott kert és játszóudvar.
- Biztosítunk óvodán kívüli helyszíneket a környezet megismerése, a *környezettudatos nevelés*, a világ kitárulkozása céljából.

Idő biztosítása:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek számára biztosítjuk az egyénileg szükséges időt a különféle önálló tevékenységhez.
- Törekszünk arra, hogy kivárjuk a gyermekek önkifejezéseinek különböző formáit (beszéd, mozgás).
- Az általunk tervezett tevékenységeket a legoptimálisabb időben (lehetőleg játéksituációhoz kötötten) indítjuk, hogy elegendő idő legyen az érdeklődők számára a bekapcsolódáshoz.
- Egy-egy készség, szokás, valamint pozitív viselkedés kialakulására a megfelelő időtartamot egyénre szabottan értelmezzük, a fokozatosság elve alapján.
- Különös figyelmet fordítunk a tehetséges gyermekek sokoldalú képességfejlesztésére, differenciálására az óvodai nevelés időkeretein belül.
- A rugalmas napi és heti rend hozzájárul a párhuzamosan végezhető, differenciált, különböző tevékenységek szervezéséhez, valamint a gyermek egyéni szükségleteihez.

Pozitív élmény biztosítása:

- Számításba és figyelembe vesszük, adott esetben támaszkodunk a gyermekeknek a családban szerzett élményeire, segítünk azok feldolgozásában.
- Az óvodában a tevékenységeket úgy szervezzük, hogy azok a gyermekek számára pozitív élményt jelentsenek.
- A korosztályok érdeklődéséhez megfelelő kirándulásokat, színházlátogatásokat szervezünk.
- A jeles napokra az előzetes készülődéssel örömteli várakozást biztosítunk, melynek a csúcspontja maga az ünnep. Az adott és kapott ajándékokkal az élmény maradandóságát segítjük elő.
- Kölcsönös bizalommal vagyunk egymás, a gyermekek és a szülők irányában.

Az óvodai nevelésünk célja, feladata, alapelvei

Óvodakép:

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek két és fél- harmadik életévétől az iskolába lépésig. (A törvény adta lehetőséggel élve fogadunk két és féléves korú gyermekeket is) Az óvoda funkciói: óvó – védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkció. *Biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.*

Gyermekkép:

Sokoldalú, harmonikus gyermeki személyiség fejlesztése, *befogadása*, az életkori sajátosságok és az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével. A gyermekek *hat-hét éves korra* érik el azt a szintet, hogy a *rugalmas beiskolázás figyelembe vételével*, a sikeres iskolakezdéshez testileg, szociálisan és értelmileg érettek legyenek.

Jövőkép:

Minden eszközzel biztosítjuk a gyermekek jogait, figyelembe vesszük a gyermeki sajátosságokat, nem sértjük meg a gyermek méltóságát. Hosszú távú feladatunk, hogy emelkedjen a gyermekek neveltségi szintje.

Feladataink:

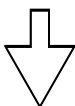
- a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése
- testi-lelki harmóniájának biztosítása és az egészséges életmódra nevelés feltételeinek megteremtése
- az érzelmi és értelmi nevelés
- közösségi nevelés
- a teljes gyermeki személyiség fejlesztése a sokszínű tevékenykedtetésen keresztül.
- *Az anyanyelvi nevelés, a nemzeti, etnikai kisebbség, a migráns gyermekek nyelvi önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.*

Alapvető nevelési elveink:

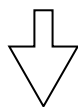
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése.
- A gyermekek önállóságának biztosítása.
- A gyermekek jogainak érvényesítése.
- A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő képesség – illetve személyiség fejlesztése, a tevékenységi rendszeren keresztül.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása
- A család elsődleges nevelő hatásának elfogadása és tiszteletben tartása.
- A prevenció alkalmazása:
 - tanulási zavarok
 - gyermekvédelem
 - egészségvédelem
 - *betegségmegelőzés*
 - óvó – védő feladatok
- Magyar népi hagyományok ismereteinek megalapozása
- Természetszeretet, *a környezettudatos magatartás kialakítása*
- *Multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének megteremtése, a gyermeki jogok védelmének biztosítása.*

ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

Óvodai nevelés célja és feladatai

<p>Egészséges életmód alakítása</p> <p>Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</p> <p>Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása</p>	<p>Kapcsolatok más nevelési színterekkel</p>	<p>Gyermekvédelem</p>	<p>Sajátos nevelési igény</p>
---	--	-----------------------	-------------------------------

J	Vers, mese
Á	Ének, zene, énekes játék
T	Rajzolás, mintázás, kézimunka
É	Mozgás
K	Külső világ tevékeny megismerése
Munka jellegű tevékenység	

Hagyományörzés

FEJLŐDÉS

VÁRHATÓ

EREDMÉNYEI

1. Az óvodai nevelés feladatai

1. 1. Az egészséges életmód alakítása

Nevelésünk célja:

Az egészséges életvitelhez szükséges test-kulturális és magatartáskészségek, szokások kialakítása, a gyermekek egészséges testi fejlődésének *óvásának, megőrzésének* elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek **gondozása**, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, *betegség megelőzése*.

Az óvodába kerülő gyermekekről anamnézist készítünk, melyben a szülők, család megismerésével, a gyermek testi fejlődésére és szükségleteire helyezzük a hangsúlyt.

A gyermekeknél a fejlődés üteme változó, ezért folyamatos megfigyeléssel, (testsúly, magasság) összehasonlító mérésekkel, segítjük az egyéni sajátosságok felismerését.

Biztonságos **léghkör** kialakításával, és egyéni példamutatással a gyermek egyre önállóbbá válik, testi szükségleteinek kielégítésében.

Az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk a gyermeknek az önálló testápolás, étkezés, öltözködés lehetőségét.

A **beszoktatás** ideje alatt a gyermeket nem hagyjuk magára, együtt végezzük vele a testápolási teendőket, hogy megtanulja a teendők sorrendjét és a különböző fogásokat.

A gyermekekkel közvetlenül foglalkozók, mi óvónők és a dajkák, megegyezünk a szükségleteket kielégítő szokások sorrendjében, hogy azonos módon tudjuk gyakoroltatni.

A helyes életritmus kialakítása az egészséges **testi és lelki fejlődés, betegség megelőzés** alapfeltétele.

Ezt szolgálja a napirendünk folyamatossága a rugalmasság és folyamatosság. A mindennapi tevékenységek, közel azonos időben ismétlődnek.

A fejlődés másik alapfeltétele a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó egészséges **táplálkozás**. Ez biztosítja a gyermekek növekedését és pótolja az elhasznált energiát.

Az óvodai étkezést úgy állítjuk össze, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyagú legyen.

A gyümölcs és zöldségféléből készült finomságok (saláták) gyakori fogyasztásával felhívjuk a gyermekek figyelmét a sok-sok vitamin fontosságára.

A gyermekek különböző táplálkozási szokásait figyelembe vesszük, de a kezdeti étvágytalanság, válogatás után, ösztönözzük őket arra, hogy minél több ételt kóstoljanak meg. Székhely óvodánk saját konyhával rendelkezik, a tagintézményekben szállítják az ebédet, így az étkezések időpontja szinte mindig azonos, nincs várakozási idő.

Az étkezés feltételei 3-4-5 éves korban önkiszolgálással valósulnak meg. A 4-5 évesek önkéntes alapon választhatnak napost. Az 5-6-7 évesek pedig rendszeresen végzik a naposi munkát.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanulják és alkalmazzák a helyes étkezési szabályokat.

A helyes **testápolás** a gyermek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását szolgálja.

Testápolás közben az állandó példaadással a gyermekeket arra készítjük, hogy a tevékenységeket egyre önállóbban végezzék. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit.

WC használat során figyelünk arra, hogy a bátortalan, visszahúzódó gyermek (aki nem mer társai előtt levetkőzni) is elvégezze szükségleteit.

A testápolási teendők során is arra törekszünk, hogy ismereteiket bővítsük. (Testrészek megnevezése, térirányok, érzékszervek)

Felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy a mosdó használat során feleslegesen ne folyassák a vizet, ne pazarolják a papírt, ezzel is a környezettudatos magatartást próbáljuk kialakítani.

Az **öltözködés** a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és megalapozza a gyermeki ízlésvilágot, önállóságot.

Az időjárásnak megfelelő, réteges öntözködésre felhívjuk a szülők figyelmét.

Az öltözködés során arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy egyre önállóbbakká váljanak, egyre kevesebb segítséget igényeljenek.

Egészségügyi szempontból fontos a váltóruha és váltócipő használata.

A **mozgás** a gyermek számára egy belső igény, élmény, fontos szerepet kap a gyermek életében.

A mozgáshoz kapcsolódó tevékenységek kötik le legjobban a gyerekeket.

A mozgásfejlesztés nevelésünk fontos része, mert ez által növeljük a fizikai állóképességüket, fizikai aktivitásukat, ezen keresztül, a szellemi aktivitásukat is.

A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják, emellett fontos a mindennapos rövid mozgás is.

A pihenés az alvás a gyermek egyéni alvásiigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja.

A **pihenéshez** tiszta levegőre, nyugodt légkörre van szükség. Jótékony hatással van a gyermekekre az alvás előtti mese, halk altatódal.

Gyermekeink pihenéséhez a tárgyi feltételek adottak. Minden gyereknek van ágya, saját jelével ellátott ágyneműje.

Ebéd után a csoportszoba átrendezésében segítenek a gyerekek, és a közösen lerakott ágyakon pihennek. Pihenéshez nem használunk pizsamát, de a felesleges ruhákat levetjük.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének, betegségmegelőzésének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket, ha lehet, minél előbb hazajuttatjuk. Ha a szülő nem tud érte jönni, fokozott odafigyeléssel elkülönítve gondozzuk.

A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, megfelelő öltözködéssel, edzéssel, külön törölköző használatával, igyekszünk meggátolni.

3-4 éves korban gyakori a bevizelés. Mindig tapintatosan, szeretetteljes bánásmóddal közelítünk a gyermekhez, soha nem szégyenítjük meg.

A 4-5 évesek hirtelen növekedése, alakváltozása, gyakran okoz hanyag testtartást. Ügyelünk arra, hogy helyet kapjon a mozgásos tevékenységben olyan prevenciós fejlesztő torna mely, elősegíti a gerinc-deformitások elkerülését.

A járás-lábtartás javító, lábboltozat erősítő torna is fontos, a lúdtalp javításában, gyógytestnevelő szakember áll rendelkezésünkre.

Az edzés folyamatában a gyermek ellenálló képessége fejlődik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz.

A jó levegő, a napfény, a víz, a gyermekek edzését segíti.

A napjainkat úgy próbáljuk beosztani, hogy minél több időt tudjunk a friss levegőn a szabadban tölteni.

Tevékenységeink nagy részét az óvodáink udvarán kialakított teraszon, rosszabb idő esetén is meg tudjuk valósítani.

Jó időben az egész napi tevékenység a friss levegőn zajlik, ha lehet a szervezett mozgást is, kinn tartjuk. A víz edző hatását is használjuk.

Szervezünk úszásoktatást Pápára, de ezt csak úgy tudjuk megvalósítani, ha a szülők vállalják az anyagi finanszírozást.

A fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása

Óvodáinkban az egészséges életmód alakításának szinterei:

- az óvoda udvara
- csoportszobák
- öltöző, mosdó, WC

Udvaraink természeti adottságai jók. A gyermekek jó idő esetén az egész napjukat kinn tölthetik. Van árnyékos és napos rész is. Az udvari játékok elhelyezése elfogadható. A nagyobb mozgást igénylő játékokhoz is van elég hely. A magasles, a fa mászókák, utazószekerek, a mérleghinták, lengőhinta, gyűrűk, csúszda, változatos mozgásokra adnak lehetőséget.

Az udvari faház, babakáz, hordozható kisház, mind a kuckójátékokat segítik elő. Így lehetőséget adunk arra, hogy kisebb nagyobb csoportokban együtt tudjanak játszani. A több gyermeket megmozgató testnevelés foglalkozások megfelelő szintere a focipálya, ahol nagy szabad tér áll a gyerekek rendelkezésére.

Itt lehet labdás játékokat is játszani.

Óvodáink udvarán van egy homokozónk is. Évente hozatunk rá friss homokot. Állandó lazítással, locsolással tartjuk frissen. Nem bontottuk meg az udvart a csoportok különválasztására, mert így a gyermekek maguk tudják megválasztani játszótársaikat és szabadabban, felszabadultabban mozognak. Az udvarainkon falikutat szereltünk fel, ahol a gyermekek igényeiknek megfelelően olthatják szomjukat.

A székely óvodában van egy fedett **teraszunk**. Itt tudunk étkezni, pihenni, szervezett tevékenységet végezni. Az óvodai veteményeskertben gyógy és dísznövényeket ültetünk.

Virágoskertjeink is úgy vannak kialakítva, melynek gondozásába, szépítésébe aktívan bekapcsoljuk a gyerekeket. Az óvodáink épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendeztük be.

A székelyen két **csoportszobánk van**. Az egyik a nyugodt, elmélyült kuckó, asztali játékok szintere, a másikat mozgásfejlesztő játékokkal rendeztük be. Mindkét korcsoport a mozgásfejlesztő csoportszobát használja a mozgás tevékenység tartására.

Emellett ezt a szobát is lehet más jellegű tevékenységek végzésére használni.

A tagóvodákban van lehetőség a tornaszoba kialakítására, Felpécen külön étkező helyiség van, de nincs tornaszoba, azonban a szomszéd épületben (a régi iskola) lehetőség van a torna szoba használatra.

Mindegyik intézményünkben a csoportszobák a különböző játékok megvalósítása mellett alkalmassá tehetők alvásra, pihenésre. A csoportszobák díszítése is fontos a gyermekek ízlésformálása érdekében. A díszítésben dominálnak a természetes anyagok, termékek, levelek, virágok.

A természetes fény besugárzását több nyitható ablak biztosítja. Ezek teszik lehetővé a gyakori szellőztetést, a szobák levegőjének frissítését.

A csoportszobáknak vannak bizonyos tevékenységek végzésére elkülönített részei (mesesarok, építőszőnyeg, természeti sarok) melyeket játékidőben is használhatnak bármikor a gyerekek. A berendezési bútorok a gyerekek által használt eszközök mérete megfelelő. A nap folyamán bármikor használható eszközök állandó, elérhető magasságban vannak.

A **bútorok** állapota jó, megfelelően tisztíthatók, fertőtleníthetők.

Az öltözőben a nagyok és kicsik, két külön részben öltöznek, vetkőznek, a jelükhöz rakják ruháikat.

Az öltöző falán és a **faliújságon** folyamatosan kiállítjuk a gyermekek alkotásait.

A faliújságon a szülők, az óvoda eseményeiről is kapnak felvilágosítást, információt.

A **mosdó** és WC egy helyiségben van, a WC-ék paravánnal, függönnyel vannak elválasztva, hogy a gyerekek személyiségi jogait tiszteletben tartsuk. A mosdókban gyermekméretű mosdókagyló van. A csoportoknak a kombinált törölközőtartón, illetve fogmosó pohár tartón vannak elhelyezve a gyerekek jellel ellátott törölközői és a fogápoláshoz szükséges eszközei.

Lehetőségünk van arra, hogy a csoportokban fogat mossanak a gyerekek.

Az óvodák minden helyiségében és az udvarokon is, próbáljuk a **balesetveszély** legkisebb forrását is megszüntetni. Az állandó karbantartással, körültekintéssel, időbeni hibajavítással próbáljuk megelőzni, elkerülni a baleseteket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A testápolási teendőket önállóan végezzék.
- Alakuljon ki 6-7 éves korra a kézmosás szokása, amikor az szükséges.
- Étkezések után önállóan, helyesen mossák meg fogukat
- Használják a körömkefét.
- Tanulják meg a hajuk fésülését, annak rendben tartását.
- Orrukat fújják ki, köhögésnél, tüsszentésnél takarják el szájukat, forduljanak félre.
- A tisztálkodási eszközöket tegyék a helyére.
- A ruházatukat tartsák rendben, önállóan öltözzenek, vetkőznek.
- Az időjárásnak megfelelően rétegesen öltözzenek.
- A ruháikat szépen összehajtva a tegyék a helyükre.
- Étkezésnél egyenes háttal üljenek, tartsák be a kulturált étkezés szabályait, halkán beszéljenek.
- Az ételt csukott szájjal, jól rágják meg. A kést, villát, kanalat készségszinten használják, ügyelve a helyes eszközfogásra.
- Szükség szerint szalvétát használjanak
- Esztétikusan terítsenek, higiénikusan étkezzenek.
- Annyi ételt kérjenek, vagy szedjenek, amennyit el tudnak fogyasztani.
- Segítsék egymást az eszközök elérésében (kenyértartó, szalvéta)
- Szívesen fogyasszanak nyers zöldségfélét, vitaminalátákat.
- Szívesen fogyasszák a megismert gyógyteákat.
- Szívesen kiránduljanak a természetbe, óvják a növényeket, állatokat.
- A saját környezetükben igyekezzenek rendet tartani.
- *Környezettudatos magatartással védjék és óvják a környezetüket*

1. 2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

A nevelés célja:

Az érzelmi biztonságot nyújtó nevelői attitűd által alakuljon ki, és erősödjön a gyermekben:

- az önbizalom, a szocializálódás képessége,
- saját érzelmeik kifejezésének képessége, tudjanak uralkodni indulataikon, kontrollálják azokat,
- mások érzelmi reakcióinak felismerése,
- az érzelmi beleélés, empátia átvétel képessége.
- A gyermek sajátítsa el azokat a készségeket, és jártasságokat melyek befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- Érezze a gyermek azt, hogy biztonságban van, fontos a felnőttek és a barátai számára.
- *A befogadó magatartás során érezze a gyermek is és a szülő is, hogy figyelembe vesszük a család sajátosságait, szokásait, kultúráját, hagyományait, ezáltal alakuljon ki a kölcsönös bizalom, megbecsülés.*
- *Az SNI gyermekek integrálása során tudják az óvodában a gyermekek tolerálni a társaik másságát*

Az óvodáskorban jelentős szerepe van az érzelmi életnek a gyermeki személyiség fejlődésében. Fontos nevelési terület, mert a megismerés, az intellektuális gazdagodás, az **erkölcsi fejlődés**, a viselkedés szabályozása mind-mind az érzelmeken keresztül valósítható meg.

Az érzelmeik cselekvésre ösztönöznek, mozgósító erejük rendkívül nagy, de nemcsak a cselekvés motiválásában nyilvánulnak meg, hanem végigkísérik a cselekvést, sőt a tett is addig él, amíg az érzelmeik jelen vannak.

Az érzelmkifejezés egy része a gyermekkel veleszületett. Később utánzás útján tanulja meg kifejezni azokat. Az óvodás emocionális fogékonysága nagy, és hatással van az észlelésre, a gondolkodásra.

Sajátos nevelési igényű, nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb szinten álló, érzékszervi, vagy mozgássérült, az elhanyagolt, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve kiemelt képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, vagy más gyógypedagógus, konduktor, gyógytestnevelő stb.) közreműködésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekekkel közvetlenül foglalkozó személyeknek - nekünk óvodapedagógusnak és a dajkáknak is elfogadóknak, gondoskodóknak kell lennünk, hogy megalapozott legyen óvodánkban az **érzelmi biztonság**.

A család megismerésével törekszünk megérteni a gyermek érzelmi megnyilvánulásait. Az új környezetben első kapcsolatait alakító gyermek érzelmi megnyilvánulásai igen nagy jelentőséggel bírhatnak számunkra.

Az óvodás gyermek az érzelmeiket úgy tanulja meg, mint bármi mást. Meghatározó ebben a családi légkör, de jelentős a mi szerepünk is a polarizált érzelmeik kialakításában. Mintaszerepünk meghatározó, melyek alapja az érzelmi kötődés és ragaszkodás. Erre azért is van nagy szükség, mert a gyermek spontán módon nem képes felfedezni a szabályokat.

Hagyjuk megtapasztalni a már ismert szabályokat. Ilyen esetben mi megfigyelők vagyunk öröködünk, hogy ne durvuljon el a szituáció.

Akkor járunk el helyesen, ha a megnyugtató megoldást a gyermekekkel közösen keressük meg. Elvárásainkban figyelembe vesszük a gyermek fejlettségét, jó szándékát, törekvéseit.

Legfontosabb, hogy mindannyian rendelkezünk a speciális pedagógus képességgel, az **empátiával**. Ezen a szalon alakul a szimpátia, amely a másik személy, gyermek megértése iránti képességhez vezet. Ha nem rendelkezünk ezzel a képességgel, nem érthetjük meg bizonyos helyzetekben a gyermekek reakcióit, hiába próbáljuk kívülről szabályozni a magatartását. Elnyomjuk ugyan a gyermek negatív érzelmeit, de a mögöttes attitűd nem szűnik meg.

Célszerűbb tehát, ha negatív érzelmeket lecsapoljuk, nem elnyomjuk.

Tudatosan törekszünk arra, hogy hitelesen fejezzük ki érzelmeinket, és fejlesztjük a gyermeki érzésvilágba való beleélési képességünket.

Ennek tudatában alakítjuk a gyermek **erkölcsi érzelmeit**, barátság, szeretet stb., **erkölcsi tulajdonságait**, pl. együttérzés, bátorság, intellektuális érzelmeit, pl. aktivitás, siker, felfedezés. Így bensőséges kapcsolatot tudunk kialakítani felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek között.

Az **esztétikai érzelmek** alakításában, is meghatározó a személyiségünk, továbbá az óvodai környezet, a természetes anyagok fejlesztő hatása.

Mindezek tőlünk érzelmi gazdagságot, a gyermekek érzésvilágában nagyfokú beleélést, azonosulási képességet, rugalmasságot, helyzetfelismerő, helyzetteremtő képességet kíván.

Beszoktatás helyi sajátosságai:

Az óvodai beszoktatás, az óvoda elfogadtatása, rendkívül nagy odafigyelést igényel bármilyen életkorú is a gyermek. Fokozott türelmet, tapintatot kíván tőlünk. Biztosítanunk kell a gyermeknek a szülőtől való **fokozatos elszakadást**. Ez a későbbiek során az óvoda, gyermek, szülő kapcsolatának meghatározója lehet.

A beíratás után lehetőséget biztosítunk arra, hogy az új kisgyermek az édesanyjával, testvérükkel együtt egy megbeszélte délutánon **ismerkedhessenek az óvodai környezettel**.

A szülő és a gyermek igényeinek figyelembe vételével lehetőséget biztosítunk a fokozatos beszoktatásra, javasoljuk, hogy az első napokban rövid időre hagyják csak itt a kisgyermeket. Ezzel az anya – gyermek leválást segítjük elő.

Az óvónő, *dajka* -és a gyermekek közötti jó kapcsolat, a természetes testközelség érzése, az egészséges személyiségfejlődés és gondozás feltétele. A gyermekekkel azt kell éreztetnünk, hogy itt **biztonságban** vannak, *elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, szeretjük* őket, és szívesen **segítünk** nekik. A jó kontaktus kialakítása után a gyermek könnyebben fogad el bennünket, felnőtteket, és példánkon keresztül, egyre önállóbbá válik. *Így válik mintává a gyermekek számára az óvoda felnőtt közössége.*

Biztosítjuk a beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott **léggör**t, amelyben megélethetik a beszédöröm élményét. Arra ösztönözzük őket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket. Lehetőséget adunk a folyamatos beszéd gyakorlására, ezáltal sokrétűbben használják a nyelvi kifejezés eszközeit így fejlődik **beszédmegértésük, beszédtechnikájuk**.

Barátságos, *biztonságos* és otthonos léggör alakítunk ki a gyermekek számára.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Tanuljanak meg alkalmazkodni, tolerálni, elfogadni, önmagukat megvalósítani, a *különbözőségeket elfogadni, tisztelni*, és ügyeljenek arra, hogy ne sértsék a másik gyermek szabadságát.
- Fogják fel az alapvető metakommunikatív jelzéseket. Így megalapozódik erkölcsi értékrendjük, kialakulnak erkölcsi érzelmeik: igazságosság, a felelősség érzésének megtapasztalása, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás-hazugság.
- A szociálisan érett gyermekek egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Tisztelettel viselkedjenek, köszönjenek, és szívesen segítsenek a felnőtteknek és egymásnak.
- Érdeklődjenek egymás iránt, a csoport tagjai tartásukon egymást. Ébredessen bennük a közösségi öntudat, örüljenek a közösen elért sikereknek. váljanak fogékonyra a szép iránt. Alakuljon ki bennük a művészi élmény befogadására való igény és képesség a *szabad* játékon, a közös mesélésen, verselésen, éneklésen, énekes játékokon, manuális tevékenységeken keresztül.
- Nyugodtan hallgassák végig a felnőtteket és társaikat
- Önállóan keressék a segítségnyújtás megfelelő formáit. Önérvényesítésük egészséges, akaratukat nem mások rovására érvényesítik.
- Egy – egy társuk iránt alakuljon ki rokonszenv, illetve barátság.
- Kérdezzenek bátran.
- Érzelmileg kötődjenek szülőföldjükhöz, védjék, és óvják környezetüket, *érdeklődjenek a saját népi hagyományaikon túl a más népek szokásai iránt.*

1. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvoda a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságra építve, az életkori sajátosságokat figyelembe véve, a változatos tevékenységek felkínálásával lehetőséget biztosít a természeti és társadalmi környezet megismerésére.

Nevelés célja:

- Alapozza meg a gyermek értelmi képességeit, és differenciáltan fejlessze azokat.
- Fejlessze az anyanyelvet, alakítsa a kommunikáció különböző formáit
- *Az anyanyelv fejlesztése hassa át az egész óvodai nevelést*
- Aktív cselekedtetéssel a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek bővítésével fejlessze az értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- A gyermek emocionális fogékonysága mellett jusson el az egocentrikus gondolkodástól, a tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalom-alkotásig
- Szókincs bővítés metakommunikatív jelzések felismertetése, használata, beszédkezdő fenntartása, a gyermek meghallgatása, gyermeki kérdések érvényesülése, ráfigyelés
- A gyermek személyisége úgy fejlődjön, hogy az óvodáskor végére testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg érett legyen az iskolai életre.

Óvodapedagógus feladatai:

Bármilyen nevelési feladatot kívánunk is megvalósítani, hatásos munkát csak akkor végezhetünk, ha a megismerő tevékenység belső motívumát, az **érdeklődést** kialakítottuk, és megteremtettük a gyermek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát.

Meg kell találnunk a helyes arányokat a tevékenységek tervezésekor, mert azt is figyelembe kell vennünk, hogy az ingerekkel elárasztott gyermek passzívvá is válhat.

Kihasználjuk a játékban rejlő lehetőségeket az **értelmi képességek** fejlesztéséhez, mert a játék értelmi képességekre gyakorolt hatása az érzékszervek működésének fontosabbá válásában, az **észlelés, a megfigyelő-képesség, az önkéntes és szándékos figyelem, az emlékezetbe** vésés és **felidézés**, a szabadon szárnyaló **képzelet** működésének gyakorlásában, a **gondolkodás** fejlődésében mutatkozik meg.

A játéktevékenységben ismerjük meg a ránk bízott gyermekek egyéni sajátosságait, s teremtjük meg azokat a helyzeteket, amelyekben ezek a képességek a legoptimálisabban fejlődhetnek, nem sértjük meg a játék szabadságát.

Gyakoroltatjuk a **megismerési funkciókat**, fejlesztjük **képzeleteiket**, fokozzuk szellemi aktivitásukat. A hatékonyabb fejlesztés érdekében együttműködünk a családdal, és így alakítjuk ki az egyes gyermekekhez igazodó módszerünket, és ezzel elindítjuk az egyént a fejlődés útján.

Törekszünk a **kreatív gondolkodás** fejlesztésére, melynek alapvető átélési módja az alakító kíváncsiság. A kreatív gondolkodásmódot a könnyedség, a hajlékonyság és az eredetiség jellemezze.

Példamutató, tiszta, szép beszéddel mintát és ösztönzést adunk a kisgyermeknek.

Az anyanyelvi játékok a gyermekek napi tevékenységének kedvelt színfoltja. Ezek a játékok nem igényelnek külön foglalkozást, a nap bármely részében beépíthetjük, de fontos a tudatos odafigyelésünk, a csoport fejlettségi szintjének ismerete a további tervezés szempontjából. Ügyelünk arra, hogy ezek a játékok szórakoztatóak legyenek. A beszédhibás gyermekekkel

logopédus foglalkozik, külön meghatározott órarendi beosztás szerint. Felméri az óvodában a beszédhibás gyermekeket, súlyosabb beszédhibák esetén már három éves kor után kezdi a foglalkozást.

Egy kolléganő elvégezte a Gyógypedagógiai Főiskolát, pszichopedagógusi szakon, és a gyógytestnevelést, ezzel a sajátos nevelési igényű gyermekek, felzárkóztatását elő tudja segíteni.

Minden nevelési területen nagyon fontosnak tartjuk a gyermekek **értékelését**, a **pozitív megerősítést**, nagymértékben növeljük ezzel az önbizalmukat.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődése során képessé váljanak az iskolai élet követelményeinek a befogadására
- Képessé váljanak a szándékos bevézésre, az önkéntelen felidézésre, a tudatos visszagondolásra.
- Gondolataikat legyenek képesek megfogalmazni, együttgondolkodni, alakuljon ki problémamegoldó gondolkodásuk
- Aktívan használják a tapasztalatok során kibővült szókincsüket.
- Elbeszélésük legyen folyamatos.
- Bekapcsolódnak a beszélgetésbe, kérdéseiket, válaszaikat az adott témához kapcsolják.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövőidejű igekötőt és igemódokat.
- A nyelvi kifejező eszközök mellett gyakran alkalmazzák a metakommunikatív jelzéseket (mimika, mozdulatok stb.)
- Tisztán ejtsék a hangokat.
- Legyen kialakulóban a feladattudatuk és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánuljon meg.
- Alakuljon ki a kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük, *önismeretük, önbizalmuk* a különböző tevékenységek során. *Tudják elfogadni kölcsönösen a magyar, az etnikai kisebbség és migráns gyermekek nyelvi, kultúráját.*

2. Hagyományörzés az óvodáinkban

2. 1. Hagyományörzés óvodáinkban

Minden nemzedéknek kötelessége megismerni azt a "láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség fennmaradásának egyik fontos feltétele volt" (Kása László - Szemerikényi Ágnes: Apáról fiúra 1975), hisz csak a hagyományok révén őrizhető meg az a tudás, tapasztalat, amelyet elődeink felhalmoztak. A néphagyományok, népszokások megőrzése és a jövő nemzedékének való átadása fontos feladatunk.

Az emberek a hagyományokba beleszületnek, az íratlan szabályok mindenkire vagy egy-egy népcsoportra, korosztályra, foglalkozási ágra, egy-egy családra, faluközösségre az adott tájon élőkre érvényesek.

Célunk:

Hogy, tudatosan és fokozatosan kialakítsuk gyermekeinkben a népi, nemzeti értékeinkhez, szülőföldünkhöz, az itt élő magyar és más nemzetiséghez / *migráns, etnikum*/ való pozitív viszonyt.

Az óvodapedagógus feladatai:

Tisztában kell lennünk a néprajz, a néphagyományok alapjaival, ismernünk kell a **népi szokásokat**, és a **helyi hagyományokat**, a mikro-és makro környezet szokásait.

Fontos tudnunk azt, hogy mi az, ami a gyermekek számára érthető, mi az, ami érezhető, és mi az, ami ennek a korosztálynak való.

Tudjuk, hogy a gyermek a tapasztalás útján tanul, ezért a kirándulásainkat is úgy szervezzük, hogy a környezet megismerésén túl, a **népi hagyományokat**, a **népi életformákat** is megtapasztalják (Képfestő Múzeum, táj ház, skanzen látogatása).

Éreznünk és élnünk kell a néphagyományt, hogy azt őszinte hittel át tudjuk adni.

Így a gyermek én tudat alakításával együtt lerakjuk a **magyarságtudat** alapjait is.

Megérettetjük a gyermekekkel, hogy a környezete alakítható, és ennek ő is részese lehet.

Az izlésalakítás szempontjából is fontos a "lelki gondozás", a tiszta forrásból merítés.

Célszerű, ha először a szűkebb szülőföld hagyományait ismerjük meg, de ugyanakkor a határainkon túl élő magyarság hagyományait is ismerkedünk, hisz a gyökereink közösek voltak, és náluk még élő az, ami nálunk már csak a néprajzból ismert.

Az óvodai nevelésünket a hagyományok, a néphagyományok keretében tervezzük.

Néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

Vers, mese: (népmesék, mondókák, közmondások, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések, népi dramatikus játékok)

Ének, zene, énekes játékok:
(mondókák, énekes gyermekjátékok, néptánc, táncok, népdalok)

Rajzolás, mintázás, kézi munka
(tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, fűzések, agyagozás, mézeskalács, kürtős kalácsütés)

A külső világ tevékeny megismerése

(jeles napok, népszokások, paraszti életforma fellelhető hagyományai, pásztorkodás, erdei munka, népi kismesterségek)

Mozgás

(ügyességi és sportjátékok, virtuskodás, májusi királyválasztás stb.)

2. 2. Néphagyományaink:

- Szüret
- Márton- nap
- Mikulás
- Lucázás
- Advent
- Karácsony
- Vízkereszt
- Farsang, kiszabáb készítés, elégetés
- Gergely járás
- Húsvét
- Májusfaállítás, kitáncolás, májusi királyválasztás
- Pünkösöd

2. 3. Saját hagyományaink:

- Őszi betakarítás
- Idősek köszöntése
- Karácsony és Anyák napja köszöntése a templomban
- Nőnap köszöntés
- Anyák napja
- Gyermeknap, családi nap
- Iskolába menő gyerekek búcsúztatása, táboroztatása
- *Népi Játékfesztivál*

2. 4. Folyamatosan érvényesülő hagyományaink:

- Születésnapok megünneplése

2. 5. Egyéb ünnep - megemlékezés:

- Március 15.
- Föld napja
- Víz napja
- "Madarak, fák" napja

A kirándulások során alkalmat keresünk a népi kultúra megismertetésére.

3. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

3. 1. 1. Játék

A játék a gyermek egészséges testi és pszichés fejlődésének elengedhetetlen feltétele. Mozgatója a funkciórövid, a feszültségoldás, az "én - csinálom" öröme, a mozgásvágy és a világ megismerésének vágya.

Jellemzői:

Ez az egyetlen olyan gyermeki tevékenység, amely spontán indítatásra belülről fakad

- segíti a nagy és finommozgások fejlődését
- a játék során fejlődnek a megismerő folyamatok
- a játék fejleszti a társas viselkedést, a beszédet
- őszinte öröm kíséri
- *fejleszti a kreativitást*

A tevékenység célja:

- az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok bővítése
- a nagyfokú örömelemény biztosítása
- sokrétű, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, a játékos tapasztalás
-

Az óvodapedagógus feladatai:

A játék feltételeinek biztosítása: hely, idő, légkör, megfelelő eszközök, játékot motiváló tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények

Óvodánk csoportjaiban a szabad, önfelelt játékhoz minden feltétel adott.

A székely óvodában a két csoportszobát **különböző jellegűen** alakítottuk ki. Az egyik helyiségben a gyermekek **nyugodt játékához** a teret úgy igyekeztünk kialakítani, hogy a gyermekek szabad mesefeldolgozásához, rajzos és énekes lehetőségeihez, építőjátékához, sokféle szerepjátékához elkülönülő terek, kuckók álljanak rendelkezésre, ahol egymás zavarása nélkül egyedül vagy együttműködve tevékenykedhetnek.

A **másik** csoportszobát **mozgásfejlesztő**, mozgáskoordináló eszközökkel szereltük fel. Emellett asztali építőjátékok, autók, mesekönyvek találhatóak itt. Az állandó játékeszközök táráat kiegészítik az "alkalmi játékeszközök" (zászlók, dobozok, ruhák, termékek) Óvodánk egyéni vonása, hogy reggel megérkezéskor a gyermekek szabadon választhatnak a két csoportszoba közül. Ki-ki pillanatnyi ötletétől, érzéseitől vezérelve választ helyet és játékeszközt, így kapcsolódik be a játékba, az óvodába érkezése után.

Mindegyik óvodánkban biztosított az óvodapedagógusi jelenlét.

Akinek a bekapcsolódás problémás, ötletadással, többféle tevékenység, vagy együttjátékozás felajánlásával segítjük a döntést.

Természetesen a kicsiknél óvodába érkezésük kezdetén, bekapcsolódunk játékukba, **játékkezdeményező** vagyunk, hogy megismerhessék mi mindent, lehet alkotni az eszközökből, hol van az eszközök helye, s azt, hogy ha mást választ, akkor a helyére kell tenni, amivel addig játszott. Ugyanakkor azt is fontosnak tartjuk, hogy **modellnyújtó** szerepünk van a játszótárhoz kapcsolódásban és az együttjátékozásban is. Elmélyült, nyugodt játék esetén csak a gyermekek kérésére kapcsolódunk be a játékba, ekkor csak **megfigyelők**,

támogatók / indirekt irányítók/ vagyunk. Ha megreked a játék, vagy veszélyeztetni valami a gyermek testi épségét, minden esetben **bekapcsolódunk**.

Elmélyült játékhelyszíneként nemcsak csoportszobáink funkcionálnak, hanem óvodáink udvara is. Ha az időjárás lehetővé teszi a legtöbb időt, itt töltjük. Udvarunk elhelyezkedéséről, felszereltségéről az "egészséges életmód kialakításának feltételei" című fejezetben részletesen szólunk.

Óvodás gyermekeink számára próbálunk minél több **tapasztalatszerzési lehetőséget** biztosítani a világ megismerésére, hiszen ez által fejlődik, tartalommal töltődik meg játékuk, és így pozitívan fejlődik egész személyiségük.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajta, s azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodva.

A gyerekek játékában keverednek a különböző játékfajta. Óvodáskorban is folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában követhető nyomon: **a gyakorló játék**. Lehetőséget adunk gyermekeinknek hogy megismerjék az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, hiszen az "AHA élmény" sokféle felfedezési lehetőséget ad a kicsik számára. Ez az örömmérséklet ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez. Ezek a tevékenységek jól fejlesztik a szem- kéz koordinációt, hatnak a laterális dominancia kialakulására.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre rendkívül alkalmas a homok, a víz, a kavics...stb.

Már a legkisebb gyermekeknél megjelenik **a szimbolikus szerepjáték**. Az ő játékukban még szükséges hogy mi is szerepet vállaljunk, vagy irányító funkciót töltsünk be. A nagyobb gyermekek már segítség nélkül képesek tartalommal teli szerepjátékokat játszani, ha biztosítunk számukra megfelelő élményeket, helyet, időt, játékeszközöket.

Szerepjátékaink a következő témakörökre bonthatók: családjátékok, építő játékok, a különféle foglalkozások játéka (orvos, postás...) kirándulási, színházi élmények játéka, az irodalmi - zenei- vizuális élmények újraélése, megjelenítése.

A gyermek **a konstrukciós játékban** éli át legtöbbször az "én csinálom" örömet. Ehhez kapcsolódva jelenik meg a barkácsolás, amit a gyermekek aktív bevonásával hozunk létre.

6-7 éves gyermekeknél a szabálytudat kialakulásával egyszerűbb és bonyolultabb **szabályokhoz kötött népi játékokat**, ügyességi játékokat, társasjátékokat játszunk. Az anyanyelvi nevelés rendkívüli lehetőségét adják a dramatikus játékok és a bábozás. Kezdetben az óvodapedagógus előadásait élvezhetik a gyerekek, később saját szórakoztatásukra, önfelelt dramatizálást és bábozást produkálnak a gyermekek.

Mivel a játék az óvodáskorú gyermekek legalapvetőbb tevékenysége, ezáltal ebben fejlődnek leginkább, így ez a tevékenység ad legjobb alkalmat az egyéni képességek figyelembe vételére, a differenciálásra. A játék során az értelmileg, pszichikailag kevésbé fejlett gyermekeink részképességei jól fejleszthetőek, anélkül, hogy a gyermeket megerőltetnénk, fászsztanánk.

A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban:

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, párbeszéd kialakítására. Fontosnak tartjuk, hogy beszédünk modellértékű legyen a gyermekeknek a szókapcsolatok, a kommunikáció, nonverbális jelzések a beszéd hatáselemeinek megfigyelése tekintetében.

Jól segíti a **hangszínnel, hangerővel** bánni tudást a szerepjáték, a **bábozás** és a **dramatikus játék**.

Az óvónő által kezdeményezett **anyanyelvi játékok** mintaértékűek az artikuláció, a szókincs és a kifejezőképesség fejlesztéséhez.

Az óvónő játéksegítő metódusai, a játékirányítás feladatai.

Játéksegítő metódusaink szituációtól függőek. Mint már említettük **kiscsoportosok** esetében játékezdeményezők vagyunk, később azonban a szabad, önfeledt játékba csak gyermeki kérésre avatkozunk be, illetve akkor, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A játékban természetesen igyekszünk minden gyermeket minél mélyebben megismerni. Fontosnak tartjuk, hogy az egyes gyermekeknek

- mi a kedvenc játékszere
- *óvodába kerüléskor a hhh kisgyermek ismeri-e a játékszereket, tud-e velük játszani*
- milyen hosszú ideig tevékenykedik azzal
- mi az, amit soha nem próbál ki
- kivel játszik legszívesebben
- vannak-e olyan társai, akikkel a játék során sokszor kerül konfliktushelyzetbe
- vállal-e irányító szerepet a játékban.
- *tud-e alkalmazkodni az SNI társaihoz*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek legyenek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játék témában együttesen részt venni
- Játékukban dominánsan jelentkezzen a szerepjáték
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábokkal játsszák el
- Bonyolult építményeket legyenek képesek létrehozni
- Élvezzék a szabályjátékokat, és váljanak képessé a normák betartására
- Társas viselkedésükben jelenjenek meg az óvoda által preferált viselkedési szabályok
- Interakciójuk legyen gazdag, kulturált és érthető

3. 1. 2. *Tevékenységben megvalósuló tanulás*

A tevékenységek célja:

- minél több tapasztalatszerzési lehetőség, *cselekvő tapasztalás, felfedezés lehetőségének* biztosítása a 3-7 éves gyermekek számára
- a gyermek és környezete közti pozitív viszony kialakítása
- a gyermekek már meglévő ismereteinek rendezése, megszilárdítása és bővítése
- értelmi képességeik fejlesztése
- erkölcsi tulajdonságaik alakítása
- a feladattudat és az önfegyelmzési képesség kialakítása.
- *Kulcskompetenciák, kreativitás fejlesztésének biztosítása*

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek **tevékenységi -, alkotási -, megismerési -, közlési - és meghallgatási vágyát, kíváncsiságát, önkéntelen figyelmét** kihasználjuk és kielégítjük.

Az óvodáskorú gyermekek a tevékenységei során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek.

A szociális és intellektuális **kompetenciák** fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Kétségtelen, hogy az óvoda gyermek **értelmi képességei**: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelve, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik. A gyermekek **örömmel** és teljesen **önként, spontán** módon tanulnak. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzését is magába foglalja. Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig mi óvodapedagógusok vagyunk a főszereplők, hiszen tetteinkkel a legerősebb hatást gyakoroljuk a gyermekekre. Később **6-7 éves** korban felerősödik a társak hatása is.

Nevelésünkben helyet kap az általunk kezdeményezett **szervezett tevékenységben megvalósuló** tanulás, amely számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét nyújtja a gyermeknek.

Nevelésünk felfogása szerint a **játékba szervezett tevékenykedtetés** azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat, kezdenek.

3-5 éves korban a testi nevelésen, ének-zenei nevelésen és a mesélésen kívül minden más tevékenységi forma (vizuális nevelés, verselés, vershallgatás, a környezet tevékeny megismerése) a játékba integrált módon történik.

Játékos formában ajánlunk tevékenységeket a gyermekek számára az éppen esedékes témával kapcsolatban (a témákat a természet változásai és a hagyományörzés adják) **mikrocsoportos** formában. Az irányítás mindvégig a mi kezünkben marad, de maximálisan figyelembe vesszük a **gyermekek kreativitását, akaratát, alkotó kedvét** és természetesen **egyéni fejlettségi szintjét**.

A mikrocsoportos munka rendkívül jó lehetőséget biztosít a **differenciálásra**, a sajátos nevelési igényű, az értelmileg és pszichésen kevésbé fejlett gyermekek felzárkóztatására és speciális fejlesztésére illetve a különleges adottságokkal rendelkező tehetséges gyermekekkel

való foglalkozásra. Fokozottan figyelünk a hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére. Természetesen ez tőlünk differenciált felkészülést és páratlan gyermekismeretet igényel.

Tapasztalatunk azt mutatja, hogy a szervezett tevékenységeket két héten belül kétszer kell megismételni más-más kezdeményezési formában, hogy az adott tevékenység minden gyermek érdeklődését felkeltse, és részt vegyen benne.

Az ének zenei nevelés - mint már előbb említettük - szervezett tevékenység formájában jelenik meg óvodai nevelésünkben, de gyakran énekelünk, mondókázunk a játékidőben is. Pl. komplex módon a vizuális neveléssel vagy a környezet tevékeny megismerésével.

A **6-7 éves** gyermekeink számára a játékba megvalósuló integrált tevékenységi formát felváltja a **szervezett, tervszerűen kötött tevékenység**. Ezt, az iskola gyermekekkel szemben támasztott követelményei, elvárásai indokolják meg.

Ez a tevékenységi forma feladat és felnőtt központú, de próbálunk minél több játékos, pihentető játékot beleszőni, és mellette megfelelő időt biztosítani napirendünkben a szabad, belülről indított játéokra.

A tervszerűen kötött tevékenység folyamatában igyekszünk minél több érzékszervet megmozgatni, támaszkodunk a gyermekek természetes kíváncsiságára, megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére és önállóságára. A gyermekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően **differenciált feladatadással** biztatjuk tevékenységre. Megkülönböztetett figyelemmel foglalkozunk az értelmileg kevésbé fejlett gyermekek fejlesztésével.

A kooperatív módszer alkalmazása során a gyermekek közösen, ugyanakkor egyénre szabottan tudják a kitűzött feladatot elérni, ezáltal az SNI gyermekek is sikerélményhez juttathatók.

A projekt módszer gyakoribb alkalmazásával szélesítjük pedagógiai módszereinket, ezáltal megfelelünk az innovatív pedagógiai törekvéseknek. Lehetőségekhez mérten használjuk az infokommunikatív eszközöket (projektor, számítógépes fejlesztő játékok, internet).

Differenciáltan, személyre szabottan értékelünk, mindig a konkrét teljesítményt emeljük ki. A gyermekek sok buzdítást, dicséretet és pozitív megerősítést kapnak a játékos, *tevékenységben szervezett tanulás* folyamán.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek legyenek képesek a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezésére, bővítésére, a közvetlen érzékszerveiket foglalkoztató tapasztalásra, ezen keresztül a *cselekvő tanulásra*.
- Alakuljon ki a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekedjék a figyelem tartalma, terjedelme
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés helyett, a szándékos bevésés és felidézés jelenjen meg
- A cselekvő-szemléletes képi gondolkodás mellett alakuljon ki az elemi, fogalmi, *kreatív* gondolkodás is.

3. 2. Vers, mese

A mese, az énekelt vagy mondott vers, a bábozás, a dramatikus játék a szellemi nevelés eszközei, de hozzájárulnak a kisgyermek jó közérzetének biztosításához is.

A mese, a vers a gyermeket belső aktivitásra, játékos cselekedetekre serkenti és a másik emberhez, kapcsolja. Óvodás gyermek számára társas élmény, a mondott, meghallgatott szóval, valamint az érzelmi és mozgásos megnyilvánulásokkal hat. Közvetítője a felnőtt, így a szociális tanulás páratlan lehetőségét nyújtja. Csak akkor hatásos nevelőeszköz, ha a felnőtt a gyermeknél sikert, tetszést arat. Mivel művészi hatással rokon folyamatról van szó, a mesét, verset mondó és az azt meghallgató, figyelő ember a legfontosabb.

A tevékenység célja:

A gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, **pozitív személyiségjegyek megalapozása**, a csodákkal teli meseélmények segítségével, és a versek zeneiségével, rímeivel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.

Az irodalmi művek kiválasztásában érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani **tudatosság** és a tradicionális értékek továbbéltetése.

Elsődleges forrásaink a magyar népmese és gyermekmondóka gyűjtemények. Népköltészeti alkotásaink, nyelvi érvényessége, eredendő őszintesége, évszázadok rostálása, csiszolása, művészi alkotóelemeinek és a gyermekinek megfelelései teszik minden szempontból páratlanná. Egyértelműen megőrizni való értékek, melyek a 7 éven aluli gyermekek anyanyelvi nevelésének egyetlen lehetséges és sikeres módját kínálják.

A népművészeti és irodalmi művek megválogatása során a gyermeki lélek pozitív irányú fejlesztése érdekében, nagy gondossággal, és szakmai hozzáértéssel válogassuk az irodalmi alkotásokat, mert csak így tudjuk ráébreszteni a gyermeket a mese és a valóság közti különbségre.

A **3 év** körüli gyermeknek egyszerű mondókameséket, rögtönzött történeteket halmozó rövid láncmeséket, állatok beszédének dramatizálását, egyszerű állatmeséket válogatunk, amelyekben ismétlések, alliteráló kifejezések vannak.

4-5 évesek számára kisgyermekekről szóló történeteket, állatmeséket, egyszerűbb szerkezetű tündérmeséket, rövidebb ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt verses meséket kínálunk.

Míg a **6-7 éves** korra az erdei állatok élete, a cirkusz, az utca, a család, a gyermekek történetei mellett helyet kapnak a bonyodalmasabb, tréfás állatmesék, a tündérmesék, néhány kiváló író meséje, elbeszélései, meseregényei is. A nagycsoportos korúakat év vége felé érdekelni kezdi az iskola. Az ezzel kapcsolatos tréfás, érdekes történetek oldják a gyermekek feszültségét.

Verseik közül olyanokat választunk

- amelyeket szeretnénk, ha elsajátítanának
- és olyanokat, amelyeket csak meghallgatásra szánunk.

A elsajátításra valók többsége magyar **népi mondóka**, kisebb részük a nagy magyar költők gyerekek által is felfogható verseiből kerül ki. A mondókák, játszóversek nagy számát az

indokolja, hogy ezek befogadása, belülről fakadó természetes cél a gyermekek számára, hiszen a népi mondókában elválaszthatatlanul együtt van az énekes, mozgásos játék és a vers. Gyermekeknek való **szép magyar verseink** főbb témái: népi hagyományok, természet változásai, játék, család, állatok. Fontos válogatási szempont a témákon túl a versek formai, zenei, ritmikai felépítése is. Az óvodáskorú gyermekek kedvelik a vidám, gyors, pattogó, táncos ritmusú szövegeket, de válogatunk ezek mellé lassú, ringató, puha rigmusokat is.

A kiválasztott meséket, verseket a tanév folyamán sorba rendezzük. Természetes **csoportosítási** szempontnak az **évszakok**, és az **ünnepek** kínálkoznak. A természet, az időjárás változásai és az ehhez kapcsolódó néphagyományaink a gyermekek számára olyan élményt nyújtanak, ami ezer és ezer apró megfigyelés, újszerű játék forrása.

Naprakész terveket nem készítünk, inkább emlékezetbe vessük egy áttekinthető időszak (egy negyedév) meséit, verseit és odafigyelünk az ott és akkor érvényes körülményekre, eseményekre, Az óvodai munka ezt a ritmust igényli és nem az oktatóbb jellegű, iskolai tanítási órára való hagyományos, naprakész felkészülést.

- A mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok **helyének, idejének, hangulatának** biztosítása.

A mese az egész napi óvodai zajban a **csend szigete**. Mindkét csoportszobánkban állandó helye (szőnyeg, kispárnák) és állandó ideje (tízórai után) van a mesélésnek, hiszen csak így lehet biztosítani a meséléshez elengedhetetlen csendet, nyugalmat. A mese pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásába, és teljes világképet, világmagyarázatot ad. A mindennapi mesélés során nem használunk eszközöket (bábok, mesei dekorációk..) mert ez gátolja a gyermeki fantázia szabad áramlását.

Fontosnak tartjuk, hogy a pedagógus fejből mondja a mesét, és mozdulataival, gesztusaival, hangszínjátékával gazdagítsa, színesítse az előadást

A versek - mint irodalmi értékek átadása - ünnepekhez, hangulatokhoz, egyéb más tevékenységekhez köthetők. Szoros kapcsolatban áll a vizuális, ének - zenei, környezeti nevelésünkkel.

A meghallgatásra szánt verseinket is a természet változásaihoz, ünnepeinkhez kapcsolódva mondjuk el.

Eszközöket a versmondáshoz sem használunk, hiszen ez gátolná a gyermekek szabad képzettségét.

A mesék többszöri meghallgatása után a gyermekek élvezhetik a **mesék dramatikus feldolgozását** is. Először az óvodapedagógus, a nagyobb gyerekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálja megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid, párbeszédű jelenetek bemutatásával megismertetjük a gyermekekkel a bábokat is.

A dramatizálás, a bábozás kifogyhatatlan játéktémát jelent az óvodás gyermekek számára.

- A gyermekek **nyelvi képességeinek önkifejezése, fejlesztése** (anyanyelvi nevelése) a versek, mesék, dramatikus játékok segítségével.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei a mese a vers a bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátíthatják a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.

Anyanyelvi nevelésünk célja, az **érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének** kialakítása. Minderre rendkívül hatásos eszközként szolgálnak a mesék, versek, irodalmi alkotásaink.

Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmódhoz az érthető, könnyen követhető, hangzásra kellemes beszéd is hozzá tartozik. Elsőrendű módszertani követelményünk tehát, hogy az óvodapedagógus beszédmódja utánzásra méltó legyen.

A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, kialakítható a gyermek megfelelő artikulációja. A népköltészeti, *klasszikus és kortárs* alkotásokból a gyermekek rendkívül sok új fogalmat ismernek meg. A bábjátékban, dramatikus játékokban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket. Ezek a játékok **fejlesztőleg hatnak** a **társas kapcsolatok** alakulására, és **feszültségoldó, feszültség levezető** hatásuk is pozitív.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek várják, igényeljük a mesehallgatást
- A különféle tevékenységek közben a gyermekek szívesen ismételgessék a verseket, mondókákat, rigmusokat
- A gyermekek játékok során szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak a maguk szórakoztatására
- Tudjanak meséket, történeteket saját fantáziájuk szerint *különféle önkifejezési móddal kombinálva (ábrázolás, mozgás stb.)* kitalálni, illetve befejezni.

3. 3. Ének, zene, énekes játékok

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja az ízlését és emberi magatartását.

Az óvodai zenei nevelés célja:

A közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermeket minél több olyan zenei élményhez kell juttatni, ami megalapozza zenei anyanyelvét, zenei kreativitását.

Az óvodapedagógus feladatai:

A felhasznált **zenei anyagok** igényes, életkoruk és az adott csoport készségi szintjének megfelelő **válogatása**.

Az óvodai zenei nevelés a **mondókákat**, énekes játékokat a **magyar gyermekjáték** - hagyomány anyagából meríti. Felhasználunk még művészi értékű, a **magyar népzene** sajátosságaira **épülő** komponált **gyermekdalokat** is. A néphagyomány ápolása óvodáskorban rendkívül fontos, hiszen a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat, gyermekdalokat, mint az anyanyelvét.

A mondókák óvodai tanítását nagyon fontosnak tartjuk

Kiscsoportos korban (a gyermekek fogadásakor) az óvónő játszik a kisgyermekkel a mondókák segítségével. Később a mondókaanyag kibővül kiszámolókkal, tréfás rigmusokkal, csúfolódó mondókákkal. Rendkívül fontosnak tartjuk a mondókák **lűktetésének**, **ritmusának** megéreztetését, hiszen ez által fejlődik a gyermek értelmi képessége, mozgása, gondolkodása, figyelme.

Az óvodai dalanyag kiválasztása a **zenei hangkészlet** szerint történik. A d-m hangokon mozgó és a 6 hangterjedelmű dallamok aránya a **gyermekek kora** szerint változik. A hangterjedelem és a jellegzetes dallamfordulat után a legfontosabb megkeresni az anyagon belül a korcsoport számára legmegfelelőbb játékformát. A játékok legpozitívabb nevelői hatása a közös öröm, a közvetlen társas kapcsolat. A társ először az óvónő, később néhány pajtás, majd az egész csoport.

3 éves korban a gyermekek eleinte az ölbeli játékokat szeretik, az óvónő játszik és énekel, a gyermekek hallgatják, esetleg **játékmozdulatokkal kísérik**.

A gyermekek számára először olyan dalos játékokat kell választani, amit körbesétálás nélkül **állva vagy ülve** is el tudnak játszani, később körbejárni is megtanulnak. A játékos utánzó mozgás, egyszerű körséta, guggolás vagy sima szerepcseré játék felel meg a 3-4 éves gyermek mozgásának.

4-5 éves korban az egyszerűbb körjátékok bonyolultabb mozgásokkal (guggolás, taps, visszafordulás, páros körbejárás) **bővülnek**. Az utánzó mozgások még ugyanúgy alkalmasak, de fel lehet használni változatos sorformákat vagy csiga-kígyóvonalalakító játékot is.

5-6-7 évesen a több szereplővel, **komplikáltabb mozgással** nagy térben mozgó játékokat játszunk. A sima szerepcserén túl a párválasztás, két körforma, csoportos fogócska, sorgyarapodó, hidas-ludas játékformákat is alkalmazunk.

A 6-7 éves gyermekek önkéntes figyelme, jó társas kapcsolata, fejlett humorérzéke szükséges az alakoskodó, huncutkodó, egymást megréfáló játékokhoz.

A zenehallgatási anyag válogatásának szempontjai: hogy a gyermek figyelmét a dal, az ének, a hangszerjáték szépségével lekösse, felkeltse érdeklődését a meghallgatott zeneművek iránt. *Továbbá vegyük figyelembe az etnikai kisebbséghez, más nemzetiséghez (migráns) tartozó gyermekek saját népzenei hagyományait, a kortárs zenei művészeti alkotásokat.*

Az óvodáskorú gyermekek érdeklődését leginkább a szöveges, egyszólamú dalok kötik le. Az óvodapedagógus válogathat a tréfás, sokszakaszos vagy épp a lassúbb, lírikusabb népdalokból, de zenehallgatási anyagként szolgálnak a 6 hangterjedelmű gyermekdalok és a rövid klasszikus szemelvények is.

A zenehallgatásra kiválasztott daloknak **nincs hangterjedelmi, ritmikai szövegterjedelmi megkötése.** A zenehallgatáshoz kiválasztott dalok illeszkednek az adott évszak hangulatához, és az énekfoglalkozás zenei célkitűzéseivel. Úgy gondoljuk, hogy mivel a gyermekek otthon úgyszólván gépzene hallanak, az óvodában a zenehallgatási anyag döntő többségét az óvodapedagógus éneke, hangszerjátéka tegye ki.

A kiválasztott mondókákat, gyermekjáték dalokat, az évszakok változásához, ünnepeinkhez csoportosítjuk.

Ének-zenefoglalkozást **heti egy alkalommal tartunk** mindkét csoportban, emellett más foglalkozási ágakhoz kapcsolódva komplex módon is megjelenik mindennapjainkban a zenei nevelés.

Az ének- zenei képességfejlesztő játékokat mikrocsoportos munkaformában szervezzük meg. Ezzel a munkaformával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni.

Lehetőségeinkhez képest sokat énekeljünk és játszunk. a dalos játékaikat szabad levegőn, az udvaron végezzük.

Szülői támogatással igyekszünk gyermekeinket életkoruknak megfelelő koncertekre, hangversenyekre vinni.

A 3-7 éves korban megtervezhető zenei tartalmak biztosítása.

Óvodában a dal és a játékos mozgás együtt él, az egyenletes lüktetés, a ritmus, a ritmusmotívumok, a tempó, a kettes lüktetés hangsúlya mind-mind benne van a dalos játékokban. A gyermekek ritmusérzékének fejlesztése érdekében a következőket emeljük ki.

- **egyenletes lüktetés:** ennek folyamatosságát éneklés közben a játékos mozgás erősíti meg. Próbáljuk kialakítani a gyermekekben azt a képességet, hogy a lüktetést hosszú időn át érezzék. Ennek érdekében a dalokat, mondókákat egymás után, folyamatosan ismétljük.
- **mondókák és dalok ritmusa:** a mondókák és gyermekdalok ritmusa egyszerű, főképp negyedekben és nyolcadokban mozog. A dalok, mondókák, éneklése mondogatása közben először tapssal, majd egyéb játékos mozdulatokkal emeljük ki a ritmust.
- **ritmus visszhang** az 5-7 éves gyerekek szívesen játsszák a ritmus-visszhang játékot, amely a ritmusérzék fejlesztésének nagyon jó eszköze.
- **kettes lüktetés** érzékeltetése középső és nagycsoportra válik hangsúlyossá, amikor az egyenletes lüktetést és a mondókák, dalok ritmusát a gyermek már jól érzik.
- **tempóérzékelés:** a 3-7 éves gyermekek óvodai nevelésében a tempóérzékelés az állandó tempótartásra szoktatást és a gyors és lassú közötti különbség érzékeltetését foglalja magába.
- **Táncos mozgások:** az esztétikus mozgás igényének felkeltése, egyszerű, játékos, mozgásos népi játékhoz kapcsolódva.
- **hallásfejlesztés** területén óvodáskorban a következő területeket emeljük ki:
 - magas és mély hang érzékeltetése
 - halk és hangos közötti különbség megéreztetése

- hangszínfelismerés
- belső hallásfejlesztés
- dallambújtatás

Mindezeket a gyermekcsoport életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vételével differenciálva, játékos formában oldjuk meg.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

Az óvodáskorú gyermekek lassabban énekelnek, mint beszélnek. Fontosnak tartjuk az állandó tempó szoktatására a gyermekeket, mert a lassabb tempóval mondott mondókák, énekelt dalok, dalos játékok segítik a helyes artikulációt, a szavak pontos, szép ejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglegjtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megéreztetni a nyelv kifejezőerejét, szépségét, pozitív hatással van anyanyelvi nevelésünkre.

Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók képzését, kiejtését, a sokféle énekes játék pedig rengeteg lehetőséget kínál a **szókincs fejlesztésére**.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen, örömmel, élvezettel játsszanak dalos játékokat
- Érezzék az egyenletes lüktetést, a mondókák, dalok ritmusát, a kettes lüktetést
- Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni játékaikban
- Értsék, különböztessék meg a zenei fogalom párokat
- Élvezettel hallgassák a zenét
- A gyermekek egyéb tevékenységeik közben is tudjanak mondókát mondogatni, egyedül énekelni.

3. 4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az esztétikai nevelés a spontán környezeti hatások mellett, tudatos pedagógiai tevékenység. Azoknak a képességeknek tervszerű kialakítása, amellyel a gyermek felfogja, átérzi, és helyesen értelmezi a szépet, a harmonikust a természetben, a művészetekben, és a társadalmi életben.

A tevékenység célja:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
Tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük, *kreativitásuk* alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek kíváncsiságából, érdeklődésből, aktivitásából fakadó játékos tevékenység biztosítása. Az egyéni fejlettséghez, igazodó differenciáltság megvalósítása.

Megfigyelő, cselekvő, megtapasztaló tevékenység közben fejlesztjük a gyermekek **érzékelését** (látás, hallás, tapintás) **észlelését** (szín, forma, méret).

Alkotó tevékenység közben **esztétikai ítéletük** megfogalmazásával, szín, forma és tér aránybeli összefüggéseinek felismerésével problémahelyzetekre, megoldást kereső magtartással fejlesztjük **gondolkodásukat, kreativitásukat**.

Pozitív érzelmek mellett a gyermek **akaratának fejlődését** is nyomon követhetjük. Véletlenszerűen firkáló, eszközöket gyakran váltogató gyermekből elmélyült alkotó válik, aki céllal, örömmel készíti munkáit. Ebben a fejlődésben a **feladattudat**, és **feladattartás** képessége is mérhető.

A rajzolást, mintázást, kézimunkát, a gyermekek aktivitására és önállóságára alapozzuk, mert csak cselekvés és gyakorlás közben rendeződik, **finomodik a nagy és finommozgások képessége**. A szenzomotoros koordináció fejlesztését az írás tanulás érdekében tartjuk fontosnak. Ezért az a célunk, hogy az óvodáskor teljes szakaszában megerősítő, fejlesztő ingerekhez, információkhoz juttassuk a gyermekeket. Ehhez olyan "vizuális nyelvet" alakítsunk ki, amely az önkifejezés gazdag formáit hozza felszínre, sokféle eszköz, technikai eljárás megismerése és gyakorlása közben.

A 3-6-7 éves korban tervezhető, alkotó, alakító, tevékenységek tartalmának minőségének differenciált fejlesztése.

Az óvodába kerülő **3-4 éveseknek** lehetővé tesszük, hogy játszva **ismerkedhessenek** az anyagokkal, eszközökkel, és a technikai kivitelezés módjaival. A tevékenységek a képalakítás, plasztikai munkák és az építés köré csoportosíthatók. Megtervezük a képalakító tevékenységek technikáját.

A gyermek az elkészült firkák után fogalmazza meg, hogy mit alkotott. Később is lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő **szabad témaválasztásra**. Alkothatnak képeket festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, nyomattal stb. Ismerkedhetnek az anyagok alakíthatóságával nyomkodva, ütögetve, gömbölyítve, simítva, sodorva, karcolva stb. Biztosítjuk a **mindennapi agyagozást**. A legkisebb óvodásoknak is lehetőséget adunk az építés során a térbeli alkotások létrehozására. Szívesen beszélhetnek alkotásukról, örülhetnek a létrehozott munkának. A gyermekek **valamennyi rajza, alkotása érték**. A folyosón a

szabad falfelületeket, a csoportszobákat a gyermekek munkáival díszítjük, majd jellel ellátott dossziéban őrizzük, és év végén hazavihetik.

A 4-5 éves gyermekek alkotó alakító tevékenységét tovább gazdagítjuk, bővítjük.

A gyermekeknél megjelenő **szándékos képalakító** tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolható témajavaslatokkal, s ezekhez a legkifejezőbb, legmutatósbab technikát kapcsoljuk. Megjelenik a gyermekek rajzában az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő kialakítása. Gyönyörködhetnek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Biztosítjuk a ceruzát, krétát, filc és rostirónokat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. **Ötleteket adunk**, hogy játékokhoz kellékeket, valamint ajándéktárgyakat készíthessenek. Használhatnak különböző formájú textilt, bőrdarabokat, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához. Az **építés** során próbálkozhatnak a tér variálásával, az építés részletezésével. Ehhez használhatnak pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, térelválasztó elemeket, berendezési tárgyakat.

A **5-6-7 éves** gyermekek alkotó együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi plasztika és a környezetalakításból eredő **aktív tárgykészítés bővülését**. Tevékenység során a gyermekekkel minél többször alkotunk **közös kompozíciót**. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat, és az eszköz-lehetőségeket pl.: batik, viaszkaré, lenyomatok, plakettek, stb. alkalmazásával. A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelennek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek **eseményábrázolásai** is. Egyénileg dolgozhatnak kisméretű szövőkereten. Kialakítjuk az **ajándékkészítés** igényét. Biztatjuk őket, hogy ünnepekre, vendégek fogadására készítsenek ajándékokat. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömet. Segítjük a gyermekeket játékok, bábok, készítésében. Szülők segítségével gyűjtjük az alkotó alakító munkához szükséges anyagokat. Törekszünk arra, hogy a **gyermekek kreativitása** érvényesüljön az ábrázoló tevékenységeikben, alkotásaikban, melyet verbálisan is képesek kifejezésre juttatni.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben, megfelelő **eszközöket biztosítunk**. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum szem előtt tartására törekszünk. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tároló helyet alakítunk ki. Az alkotó tevékenységhez olyan **légkört teremtünk**, amelyben a gyermekek szívesen bekapcsolódnak a munkába. Az elrontott sikertelen lépéseiket, minden lelki feszültség nélkül javíthatják, vagy előlről kezdhetik. Az eszközök kezelését, egyenként tanítjuk meg. A rajzoláshoz, festéshez, agyagformáláshoz, szövés - fonáshoz, batikoláshoz, építéshez a kézimunka egyéb fajtáihoz, a műalkotással való ismerkedéshez végiggondoljuk a feltételeket, s **megteremtjük a mindennapi játékokban is**.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

Az óvoda épített és tárgyi környezete, díszítése szemléltető eszközei, a foglalkozásokkal együttesen képezik a vizuális nevelés hatásrendszerét. Az előkészített **eszközök motiválják** a gyermeket az alkotó-alakító tevékenységre. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy minden gyermek megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését. **Alkotásaikban** megjelenítik személyiségük kivetített darabját, amelyben **érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia és élményviláguk mutatkozik meg**.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére.

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek munkáira legyen jellemző a részletező formagazdagság a színek variálása.
- Színárnyalatokban érvényesítsék a kedves színeiket.
- Örüljenek egyéni és közös kompozícióiknak
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek legyenek
- Téralkításban, építésben közösen vegyenek részt.
- Csodálkozzanak rá a szép látványra, tudjanak gyönyörködni benne.
- Fogalmazzák meg értékítéletüket, tudjanak beszélgetni az alkotásokról.
- Önállóan és csoportosan is készítsenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

3. 5. Mozgás

A mozgás az **egészség** megőrzésére és megszilárdítására, a szervezet **edzésére**, a testi képességek kialakításának elősegítésére, valamint a **mozgásműveltség** fejlesztésére irányul.

A mozgásos játékoknak fontos szerepük van a gyermekek **társas kapcsolatainak** kialakításában, a **szabályok** elfogadásában.

A szervezett mozgás során fejlődik a gyermek **értelme, kitartása, akarata**.

Az óvodai mozgás, **más nevelési területeken** is érzékelhető a hatása. Segíti a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a közlekedésben való eligazodást.

Fejleszti az **alak, tér, forma észlelést**, a kézi szeryakorlatok a **finom motorikát** javítják. Bővül a **szókincs**, a névutós és határozós szerkezetek jobban rögzülnek gyakorlatvégzés közben. Elősegíti az **egyenletes lüktetés** megérzését, elsajátítását.

A közösségi élet alakulásához is fontos tulajdonságokat fejleszt pl. az egymás segítése, és az **együttműködés**.

Tevékenység célja:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, *egyéni szükségleteinek* fejlesztése. Továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességeinek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése, *egészséges életmódra nevelése* úgy, hogy megmaradjon a gyermekek mozgáskedve.

Az óvodapedagógus feladatai:

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.

A **gyermekek nagymozgása** (járás, futás, kuszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér és mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésükre.

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad, az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételésére. A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit, mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezzük.

A gyermekek testi fejlődésének elősegítése

Az irányított mozgásos játékok során a **3-4 éves** gyermekek **nagymozgásának** fejlesztését tartjuk fontosnak. Megismertetjük a kicsiket a különböző **futásformákkal**. Ebben a korban a gyermekek magát a futást élvezik, és csak év vége felé kívánnak versenyezni. Az izomműködést tekintve az ugrás minden formája összetett. A **3-4** éveseknél csak az **előkészítő ugrásokra** kerül sor. A mozgásos játékok megismertetésével lehetőséget adunk a gyermekek számára a **támaszgyakorlatok** gyakorlására.

A támaszgyakorlatok a kar, törzs, lábak, váll izomzatát fejlesztő és testtartást javító hatása miatt a korcsoport leghasznosabb mozgásai.

Már ebben a korcsoportban is fontosnak tartjuk a **labdával való ismerkedést**, és minél több lehetőséget biztosítunk a csoportszobákban és az udvaron is a labdázásra.

A **talajtorna elemei** is megjelennek a mozgásos játékokban. A gyermekek számára minél több lehetőséget biztosítunk, hogy **egyensúlyozó játékokat** játszhassanak. Többféle kézi szerrel ismertetjük meg őket a különböző típusú mozgásos játékok közben. A mozgásfejlesztő játékokat úgy tervezzük, hogy ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. A gyermekeket elvárható **erőkifejtésre készítjük**. Megmutatjuk a helyes mintát, és irányítjuk a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását. A csoportszobában vannak mozgásfejlesztő eszközeink,

amelyek segítségével a tanult mozgásformákat gyakorolhatják a kicsik pl. (Bordásfal, Tini-kondi, Bady-roll, szivacsszőnyeg).

A **4-5 éves** gyermekek természetes mozgásában **még mindig a nagymozgások** fejlesztésére fektetjük a hangsúlyt. Az irányított mozgásos játékokban helyet kapnak a **továbbfejlesztett futásgyakorlatok** (3-4 akadályon át, le és fellépéssel, átbújással, tárgyhordozással). Szervezünk **ugrásgyakorlatokat**: egy lábon, páros lábon, szökdelésből, valamint fel és leugrást két lábról illetve két lábra.

A **dobásgyakorlatok** során kipróbáltatjuk a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák hajításával harántterpeszállásból.

Minél több gyakorlatot tervezünk labdával: labda kétkezes feldobása elkapása, különböző testhelyzetekben labdagurítás. A **labda** rendkívül fontos **eszköze a mozgáskoordináció és térérzékelés fejlesztésének**. Az irányított mozgásos játékok során lehetőséget adunk a **támaszgyakorlatok** változatos gyakorlására.

A **talajtorna** anyagaként megjelenik a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata a "csikórugdalózás". Kiemelt szerepet kap az **egyensúlyérzék fejlesztése**, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálása. A gyermekekkel gyakran játszunk egyensúlyozó játékokat, **váltóversenyeket**. Gyakran tervezünk lábboltozat erősítő **speciális** járásgyakorlatokat és gimnasztikai **lábturnát**.

Az **5-6-7 éves** gyermekek mozgása összerendezet, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit szívesen ismételnék játékos formában. Hangsúlyt kap a **finommotorika fejlesztése** és a **szabályjátékok** gyakorlati alkalmazása. Minél gyakrabban tervezünk **kisebb testrészekkel végzett mozgásokat**. Használunk szalagokat, kendőket, kisebb labdákat, babzsákokat, kicsi szőnyeget. A különböző típusú **futásgyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás** közben gyakorolják a gyerekek. Megismertetjük őket a fokozódó gyorsfutás, lassú futás technikájával. Végezhetnek **ugrásgyakorlatokat**, szökdelhetnek páros és egy lábon haladással. Megismertetjük a gyermekeket a **sorozatugrásokkal** különböző magasságú, különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépés nekifutással gyakoroltatjuk a **magas és távolugrást**. Játsszunk **dobásos játékokat**: egykezes, kétkezes, alsó és felső dobással, célba 1 m magas kötél felett.

Nagyon kedvelik a gyerekek a **labdagyakorlatokat**. Gyakoroltatjuk a labdavezetést járás és futás közben. Lehetőséget biztosítunk, hogy minél gyakrabban labdázhassanak párokban, kisebb csoportokban. Végeztetünk **támaszgyakorlatokat**: pók-, rákjárás, talicskázás.

Gyakorlási lehetőséget biztosítunk a ismert **talajtorna** elemek alkalmazására: gurulóátfordulás, test hossz tengelye körüli gurulás.

Változatos gyakorlási lehetőséget adunk az **egyensúlyérzék fejlesztésére** padon, egyéb szereken való járással fej-kar- és lábmozgásokkal összekötve.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében.

A tervszerűen kötött mozgás tevékenységek mellett a **mindennapos mozgással** is megalapozzuk a gyermekek számára azt az igényt, hogy mozogni jó és szükséges. A mindennapi mozgás központjában a **mozgásos játékok** állnak. **Hetente legalább kétszer zenés mozgásos percek** bevezetését szeretnénk, ahol a gyermekek korcsoportonként különböző időben zenére mozoghatnak. Az utánzásra alapuló mozgás anyagát **gimnasztikai elemekből** építjük fel. Pl. (kartartások, testhelyzetek, kar, törzs, térd és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatokból). A szabadba szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését. A mozgás megszerettetését szolgálja a **kirándulás** is ahol sor és váltóversenyeket szervezünk.

Speciális mozgáslehetőségnek tartjuk a lábboltozat-erősítő, gerinc-deformációt megelőző mozgásos tevékenységeket.

A gyermekek rendelkezésére áll a Tini-kondi, bordás fal, trambulín, bady - roll, laphinta, tipróka, karika, négyoldalú mászóka stb. Hogy ez által is segítjük testi képességük fejlesztését.

E tevékenységi formában is helyet kap a **néphagyományőrzés**, megismertetjük gyermekeinkkel az ünnepekhez kapcsolódó **népi mozgásos játékokat**, pl. virtuskodás, májusi királyválasztás, stb.

Külön figyelmet fordítunk az SNI gyermekek nagy-és finom motorikájának fejlesztésére. E területek intenzív fejlesztése során érhetünk el nagyfokú fejlődést.

A mozgásos játékok során megtapasztalják, majd megtanulják, hogy fokozottan figyeljenek társaikra..

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressék és legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Növekedjék teljesítőkéességük, mozgásuk váljék összerendezetté
- Legyenek ügyesek, és edzettek, mozgástapasztalataik, által váljék biztonságosabbá a mozgásuk.
- Természetes módon egyensúlyozzanak.
- Tartsák be a szabályokat, különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni.
- Tudjanak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat, esztétikusan végezni.
- Szeressenek futni, tudjanak hintázni.
- Ismerjék a mászásokat, azok fajtáit, és azokat akadályok leküzdésével tudják végezni.
- Legyenek képesek gurulóátfordulás elvégzésére.
- Tudjanak labdát vezetni helyben, dobni kétkezes alsó és felső dobással, ismerjék a távolba és célba dobást.
- Legyenek képesek páros gyakorlatokat végezni.
- Ismerjék a mélyugrást, és azt biztonsággal végzik.
- Tudjanak szerekre felugrani, leugrani képesek, 6-8 lépés nekifutással, tetszés szerint akadályt átugrani.

3. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ megismerése iránti vágy már születésétől kezdve munkálkodik a gyermekben. A gyermek jellemző tulajdonságai (rácsoálkozás, kíváncsiság, érzelmi fogékonyság a természet szépségeire. ..stb.) mind-mind kedveznek a tevékenységen keresztül történő tapasztalatszerzésnek.

Az emberiség jövője attól függ, hogy milyen szemlélettel, viselkedéskultúrával, értékrenddel, rendelkeznek az emberek. Ennek alapozása, alakítása már óvodáskorban elkezdődhet.

A tevékenység célja:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése, a *környezettudatos fejlesztés* során a gyermek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti - emberi - tárgyi világ értékei iránt. Ezen értékek megőrzése és védelme, fokozottan figyelve a környezetvédelemre.
- A környezet felfedezése közben, olyan tapasztalatokhoz juttatni a gyermeket, mely segítségével, megismeri, megszereti szülőföldjét, az ott élő embereket, népi hagyományokat, szokásokat, a tárgyi kultúra értékeit.
- A környezettel való ismerkedés során a gyermekekkel felismertetni a mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli-, téri viszonyokat. Kialakítani, fejleszteni, tér-, sík-, és mennyiségsszemléletüket, ítéllő-, és kommunikációs képességüket.
- *A megszerzett ismereteket tudja a különböző tevékenységeiben alkalmazni.*

Az óvodapedagógus feladatai:

A 3-6-7 éves korban tervezhető témakörök összeállítása a környezet felfedezése érdekében. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés **sokrétű folyamat**, mely a gyermek minden cselekvését áthatja. Ebben a tevékenységi formában a gyermek a hagyományos ismeretanyagot, természet közeli, emberbaráti hatásrendszerben szerzi meg. A néphagyományörzésből és természet közelségből fakadó élmények erősen hatnak a gyermekek érzelmeire, különböző képességeik fejlődésére, a kommunikációs kifejezőkészségükre. Ezen élmények eljuttatják őket a **természettel való együttélés harmóniájához, a hagyományok tiszteletéhez, és a környezet tudatos védelméhez, továbbá elősegítik önálló véleményalkotásukat, döntési képességeik fejlődését.**

A **virág-, a gyógynövény ágyások** figyelemmel kísérése, a közösen ültetett **gyümölcsös** kertben a változások nyomon követése, az apróbb munkálatok elvégzése.

Fontos szerepet kap e tevékenységi körben az életkori sajátosságokhoz igazodó matematikai tartalmak kiemelése, azok gyakorlása.

A **3-4 éves** gyerekeket szeretettel fogadjuk az óvodában, arra törekszünk, hogy **megszeressék** az óvodát, társaikat, a körülöttük dolgozó felnőtteket, közvetlen környezetüket.

Beszélgünk a **családról**, annak tagjairól, családi képeket nézegetünk.

Tapasztalat és **élményszerző sétáinkon** megismerkedünk az óvoda környékével, a **gyalogos közlekedés** szabályaival, néhány ismert közlekedési eszközt megnevezünk.

A séták lehetőséget adnak arra, hogy megfigyeljük az **évszakokat**, annak szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Természetes környezetben megismertetjük a gyerekeket néhány közelben élő **háziállattal**.

Néhány **zöldségfélélt és gyümölcsöt** is megismertetünk, megkóstoltatunk a gyerekekkel.

Gyűjtünk sokféle termést, levelet, kavicsot, tollakat, **apró kincseket**, amit válogatunk, rendezgetünk. Próbáljuk őket valamilyen más tevékenységben felhasználni, vagy készítünk belőlük valamit. Képeket gyűjtünk az évszakokról, azokat nézegetjük, rendezgetjük, beszélgetünk róla.

A vadon élő állatokról, rövid filmet nézünk meg. Képeskönyvekbe búvárokodunk, **élményeinket megbeszéljük**.

Minden témához kapcsolódva beszélgetünk a **népi hagyományokról, helyi hagyományokról, szokásokról, ünnepekről**.

Az adódó **matematikai tartalmakat** a lehetőségeinkhez és a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva próbáljuk kiemelni.

A **4-5 éves** gyerekekkel az óvoda tágabb környezetét is megismertetjük.

Ellátogatunk egy-egy családhoz. Az élménybeszámolókon a **család fogalmát bővítjük**, megértetjük annak fontosságát, hogy miért fontos tudni azt, hogy ki hol lakik.

A **testükkel** kapcsolatos ismereteiket bővítjük. Az **érzékszervek** funkcióját rögzítjük.

Beszélgetünk a **testápolás**, egészségmegőrzés fontosságáról, az orvosi munka lényegéről.

Az óvoda közelében levő **intézményeket** meglátogatjuk. (orvosi rendelő, posta, bolt)

Az élmény és tapasztalatszerző sétáinkat már hosszabb távra tervezhetjük. Törekszünk arra, hogy a sétáinkon történő megfigyelés és gyűjtőmunka gazdagodjon, differenciálódjon.

Gyakoroljuk, **bővítjük a közlekedési szabályokat**. Megismerkedünk a jelzőlámpával, több közlekedési eszközt megfigyelünk. Összehasonlítjuk a teher és személyszállító **járműveket**.

Az évszakok változásait, szépségét megfigyeljük.

Megpróbálunk összefüggést kerestetni az évszakok időjárása és az emberi tevékenységek között.

Az **öltözködés-időjárás** összefüggését észrevesztjük a *betegség megelőzés érdekében*. A sétákon kibővült gyűjtőmunka eredményét, a sok-sok kincset hasznosítjuk. A gyermekek **kreativitását** fejleszti, hogy miből milyen hasznos tárgyat, játékeszközt, ajándékot lehet készíteni. Segítségünk és ötletadásunk fontos szerepet kap. Az évszakokról gyűjtött képeket **csoportosítjuk**, rendezgetjük, beszélgetünk róluk, albumot fűzünk belőlük.

Készítünk egy évszaktáblát, ezen a gyerekek jelzik az évszak változásait.

A sétákon, természetes környezetben ismerkedünk meg több **háziállattal, madárral, bogárral**.

Gyümölcsöket, zöldségfélét figyelünk meg, fejlődés, növekedés közben a veteményeskertben. Vitaminsalátákat készítünk belőlük és minden gyereket, arra ösztönzünk, hogy kóstolja meg.

Csiráztatást, rügyeztetést végzünk. Segítik gondozni a kertet.

A vadon élő állatokról videofilmet, természetismereti könyveket nézegetünk.

A költöző madarakkal is megismerkedünk.

Beszélgetünk az **állatok védelméről** és arról, hogy télen miért fontos a vadetetés, madáretetés.

A tevékenységhez tartozó népi hagyományokat, szokásokat, ünnepeket még mélyebben megismerjük, és arra törekszünk, hogy a gyerekek igényeljék ezeket, az ismereteket.

A matematikai tartalmakat bővebben, részletesebben feltárjuk (számosság, **szétválogatás, szimmetria, térbeli tájékozódás**)

Az **5-6-7 éves** gyerekekkel az óvoda tágabb környezetét ismertetjük meg. A társaikat, az itt dolgozó felnőtteket ismerjük, és ha kell, segítsék.

Bővítjük a családról, testünkről **szerzett ismereteket**. Beszélgetünk arról, hogy kik alkotják a családot, otthon kinek mi a feladata, kötelessége.

Törekszünk arra, hogy **testrészeiket** pontosan megnevezzék és **érzékszerveik funkcióival** tisztába, legyenek. Figyelünk arra, hogy beszélgetés közben szóba kerüljön a betegség-megelőzés, **egészséges életmód**, helyes **fogápolás**.

A tapasztalat és élményszerző sétáinkat tartalmilag bővítjük.

Meglátogatunk néhány közelben található munkahelyet, intézményt, beszélgetünk az ott dolgozó **felnöttekkkel, munkájukról**. Sétáink közben figyelünk a **helyes közlekedésre**, pontosítjuk, mélyítjük a szabályok ismeretét.

Kirándulásainkon megfigyeltetjük a **városi közlekedés** sajátosságait (jelzőlámpa, zebra,)

A vízi-, légi-, szárazföldi közlekedéssel kapcsolatos sok-sok ismerethez juttatjuk a gyermekeket.

A **közlekedési eszközöket** többféle szempont szerint osztályozzuk, **csoportosítjuk**. Megismerkedünk a megkülönböztetett jelzésű járművekkel.

Tapasztalat és élményszerző sétáinkon megfigyeljük az **évszakok szépségét**, színeit, apróbb árnyalatait, a környezet szennyezését, a növények fejlődési feltételeit.

Csíráztatunk, rügyeztetünk, növényeket ültetünk, és azokat gondozzuk is.

Télen a madarak etetésére, a **madáretető feltöltésére** nekik legyen gondjuk.

A sétákon összegyűjtött kincseket, szétválogatjuk, osztályozzuk, amit lehet, hasznosítunk.

A gyűjtemény sokféleségéből kiindulva lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek alkotókedve, fantáziája megmozduljon. Megpróbáljuk biztosítani, az elegendő, megfelelő eszközt, időt és helyet a **kreatív alkotó munkához**.

Az évszaktáblán kívül, **napszaktáblát** is készítünk, amit önállóan kezelhetnek.

Az összegyűjtött képeket önállóan csoportosíthatják, rendezgethetik, majd albumot készítenek belőle.

A társulási körzethez tartozik a Sokorói Fokozottan Védett Természetvédelmi Terület. Évente több alkalommal lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy az ott található növény, és állatvilágot a természetes környezetében megfigyelhessék.

Megismertetjük őket néhány **gyógynövényel, mezei virággal, vadon termő növényel**.

Az évszakoknak megfelelő zöldség és gyümölcsféléket megnevezzük. Finom **gyümölcs** és **vitaminsalátát készítünk**, amit lehetőleg mindenkivel megkóstoltatunk. A legtöbb **háziállatot** természetes környezetben ismertetjük meg. A **vadon élő állatokról** és azok környezetéről 20-30 perces filmet, természetismereti könyvet nézegetünk.

Összehasonlítjuk a házi és vadon élő állatok életmódját, lakhelyét, környezetét.

Mindennapjainkban fontos szerepet kap a **környezetvédelem, a környezettudatos magatartás kialakítása** (*szelektív hulladékgyűjtés, flakonok, elhasználdott papírok, elemek gyűjtése, válogatása szülői segítséggel*).

A népi hagyományok, szokások, ünnepek még mélyebb megismerésére törekszünk.

A matematikai tartalmakat kiaknázzuk, és minden adódó lehetőséget kihasználunk ezek bővítésére, sokszori gyakorlására.

- Tárgyak, személyek összehasonlítása tulajdonságok szerint
- Halmazok szétválogatása, sorba rendezése
- Számfogalom megalapozása
- Mennyiségek mérése
- Halmazok összemérése, elemeik párosítása
- Több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyítése
- Sorszámok
- Mérések különböző egységekkel
- Tapasztalatok a darabszám változásairól
- Tapasztalatok a geometria körében (sík- és térbeli alkotások, tájékozódások)
- Tevékenységek tükörrel

A gyermekek **kommunikációs készségének** fejlesztése a közvetlen tapasztalat, *cselekedtetés* és ismeretszerzés során.

A mikrocsoportos szervezési forma lehetőséget ad a gyakori személyes beszélgetésekre. Így jobban oda tudunk figyelni minden gyermekre.

Azért is nagy jelentőségű óvodánkban a kommunikációs készség fejlesztése, mert a **néphagyományőrző programunk középpontjában is az anyanyelv áll.** A sok-sok beszélgetés, élménybeszámoló, mondóka, a szókincsgyarapítás a nyelv helyes elsajátítása, elősegíti a teljes harmonikus személyiségfejlődést.

Fontos, hogy mindig figyeljünk a gyermekekre, kérdéseire, és ha lehet, mindig válaszoljuk is meg őket.

A látott élmények egymás közti megbeszélése, elmesélése is fejleszti azt, hogy beszédük pontos, összefüggő értelmes legyen, mert társaik csak így értik meg őket.

Mindig lehetőséget adunk a gyermekeknek érzelmeik, észrevételeik, kívánságaik elmondására.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása során a másságuk elfogadása, tolerálása.

A tevékenység **differenciált megvalósításának** biztosítása

Mindhárom korcsoportban kötetlenül és mikrocsoportos formában történik, közvetlen élmény, *cselekvő* és tapasztalatszerző udvari megfigyelések és séták alkalmával.

Hetente egy környezeti téma megfigyelését tervezzük három délelőtt 8-10 gyermekkel.

Az élmények egyeztetésére az ebéd előtti öltözködés, a természeti sarok rendezése, a gyűjtemények válogatása, az évszak albumok, évszak és napszaktábla elkészítése, állandó bővítése ad lehetőséget.

5-6-7 éveseknek 1 matematikai és 1 környezeti tartalmú 20-30 perces, ismeretrögzítő, mélyítő, rendszerező, cselekedtető jellegű tervszerűen kötött tevékenységet tartunk.

Évszakonként 1-2 hosszabb kirándulást szervezünk a szőlőhegybe. A kicsikkel rövidebb a nagyokkal hosszabb időre megyünk el.

Szervezünk kirándulásokat.

- **városi közlekedés megfigyelése (Győr)**
- vízi közlekedés (Duna-part)
- légi közlekedés, repülőtér (Péri repülőtér)
- látogatás a tűzoltókhoz
- rendőrbemutató óvodánkban.
- **népi hagyományok, a hegyvidék megismerése (Bakonybél)**

Közös gyermek-szülő kirándulást szervezünk nyár elején.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek tudják a nevüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét. Saját születési idejét, helyét.
- Ismerjék az emberi test felépítését, testrészeket, érzékszervek funkcióit, igényesek testük ápolására.
- Ismerjék az elemi közlekedés szabályait, tudják a gyakorlatban alkalmazni. Ismerjék a közlekedési eszközöket (vízi, légi, szárazföldi) tudják őket csoportosítani.
- Ismerjék a környezetükben levő intézményeket, üzleteket.
- Az évszakok között tudjanak különbséget tenni, gyönyörködjenek szépségeiben.
- Ismerjék az évszak, hónap, nap, napszak fogalmát, a hét napjait. A napszakok között különbséget tudjanak tenni, mindegyikhez a megfelelő tevékenységformákat kapcsolják.
- Tudják miért fontos a természetvédelem, *annak megóvása, védelme*.
- Ismerjék a környezetük növényeit azok gondozását.
- Ismerjék a háziállatokat, néhány vadállatot, bogarat, madarat.
- A tárgyakat meg tudják számlálni 10-ig, összehasonlítást, csoportosítást tudjanak végezni különböző tulajdonságok szerint.
- A különböző irányokat (jobbra-balra) különböztessék meg, a helyekre utaló névutókat értsék és használják.
- Jól érhetően a kialakult beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz alkalmazkodva tudjanak, és merjenek is beszélni.
- *Tudjanak önálló véleményt alkotni környezetükről, annak védelméről*

Hagyományos tanulmányi kirándulás ősszel és tavasszal. Város és hegyvidék megismerése.

3. 7. Munka jellegű tevékenységek

A gyermek a természetközelségben, tevékenységei közben ráébred arra, hogy vannak az életnek rendszeresen visszatérő cselekvéssorai, melyeket el kell végezni. A felnőttek munkája is egy cselekvéssor, melyet szívesen utánoz, játékába beépít.

Ezeket, a cselekvéseket játékos formában próbálgatja, gyakorolja. Ha ezek a gyermek életében rendszeresen visszatérnek, a környezet, a közösség és az egyén javát szolgálják, munka jellegű tevékenységgé válhatnak.

A tevékenység célja:

A gyermeki munka megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülése. Kötelességtudat, felelősség tudat kialakítása. *Ebben a tevékenységben is a másság elfogadtatása, empátia, segítőkészség kialakítása, saját és másik munkájának elismerése.*

Az óvodapedagógus feladata:

A 3-6-7 éves korban tervezhető munkajellegű tevékenységek, és azok feltételeinek biztosítása. A gyermekek munkajellegű tevékenysége a **játekből bontakozik ki**, *cselekvő tapasztalás során*, melyet önmagukért és a közösségért végeznek, eleinte segítséggel, buzdításra, később teljesen önállóan. A gyermek érezze, hogy mindig kéznél vagyunk, mintát adunk, aktivitási vágyát felkeltjük, és így a megerősítő, dicsérő értékelésünk, buzdításunk, ösztönzi a gyermeket, hogy a munkajellegű tevékenységeket szívesen végezze, rendszeressé válik a munka iránti vágy.

A munkajellegű tevékenységek tartalma

- **önkiszolgálás** (Részletesen az Egészséges életmód alakítása gondozás c.
- Fejezetben)
- **közösségéért végzett tevékenységek** (naposi munka, állandó és alkalmoszerű munkák, környezetgondozás)

A **3-4 éves** gyerekeknek a beszoktatástól biztosítjuk az önálló **önkiszolgálás** lehetőségét. Megismerjük a gyermek önkiszolgálási szintjét. A szülőket is arra ösztönözzük, hogy otthon is adjanak lehetőséget gyermekeiknek a gyakorlásra.

Próbáljuk őket bevonni a **környezet gondozásába**. Az udvari takarítás során, példaadással a gyermekeket is bekapcsoljuk a termések, falevelek elhordásába, az érett gyümölcsök összeszedésébe.

Az **alkalmoszerű munkák** során is lehetőséget adunk a kicsiknek a tapasztalatszerzésre. Ezek a munkák lehetnek szabályosan ismétlődők is.

A mindennapi rendrakásba személyes példaadással próbáljuk aktivizálni őket.

A terem rendezése és díszítése során a kíváncsiságukra alapozva, az eszközök érdekességével, a titokzatossággal könnyebb őket bevonni.

4-5 éves korban az **önkiszolgálás készségei megszilárdulnak**. Ekkor érdemes bevezetni a **naposi munkát**

Ezt első időben **önkéntességi alapon** valósítjuk meg. Az általunk használt jelképek, napos jel, napos kötény, ösztönzőleg hatnak a gyermekekre.

Fontosnak tartjuk, hogy megismertessük a gyermekekkel a munka menetét, és ha igénylik segítséget adunk.

A mindennapi étellel kapcsolatos **alkalomszerű és állandó munkák** végzésében is önállóbbakká válnak. Az egyéni megbízatások lehetőségét, próbáljuk előre megtervezni. Véleményünk szerint személyes kontaktussal a kevésbé aktív gyerekek is bevonhatók és aktivizálhatók.

Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy örömmel segítsenek a rendrakásban, teremdíszítésben, az ünnepek előtti készülődésben.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy **aktívan részt vehessenek a növények, állatok gondozásában, akvárium tisztításában, a téli madáretetésben**. Szívesen vegyenek részt az **udvartakarításban**, a kerti szerszámok helyes használatát gyakoroltatjuk.

5-6-7 éves korban az önkiszolgálás során kialakult szokások teljesen megszilárdulnak.

A **naposi munka teljesen önállóvá válik**. Közösén döntenek el a munka megosztását. A napostáblán, nyomon követhetően jelezzük, hogy ki-ki után következnek. A gyermekekkel éreztetjük, hogy mindig szívesen segítünk, ha azt igénylik.

A napos figyelmét felhívjuk arra, hogy társainak **példát mutasson**.

Arra szoktatjuk őket, hogy étkezés után, tegyenek mindent a helyére, a csoportszoba rendjét megtartva. Törekszünk arra, hogy az alkalomszerű munkákat mindig önálló vállalkozás alapján végezzük, soha nem alkalmazunk kényszerítést.

Jó példával és megfelelő aktivizálással próbáljuk a gyermekeket buzdítani.

Környezetszépítő munkáinkban (játék mosása, tisztítása, polc takarítása) zöltség és gyümölcssaláták készítésében önállóan végezzék részt. **Arra ösztönözzük őket, hogy szívesen segítsenek a kisebbeknek**.

A rendszeres és alkalmankénti munkákat vonzóvá tesszük számukra.

A terem díszítésével kapcsolatos ötleteiket meghallgatjuk, és ha lehet meg is valósítjuk.

Arra törekszünk, hogy a növény - és állatgondozást és a **kerti munkában minél több műveletet tudjanak elvégezni segítség nélkül**.

Ebben a tevékenységben is kiemelt szerepet kap a környezettudatos magatartás alakítása, mivel feladatuk, hogy télen ne feledkezzenek el, az itthon maradt madarokról, szívesen etessék őket.

Gondozzák a szobai növényeket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeressenek a közösségben dolgozni.
- Örüljenek, ha teljesítik kötelességüket.
- A naposi munkát önállóan, igényesen végezzék.
- Szívesen vállalkozzanak egyéni megbízatások elvégzésére.
- A növények és állatok gondozásában működjenek közre.
- Örömmel segítsenek a kisebbeknek és a felnőtteknek
- Szívesen készítsenek meglepetést.
- Örömmel vegyenek részt az ünnepi készülődésben.
- A népi hagyományok ápolásával kapcsolatos munkajellegű tevékenységeket szívesen végezzék.

4. Gyermekvédelem

A gyermekek családjáról, körülményeiről már óvodába lépés előtt tájékozódunk.

Ismerjük a családot, hisz mindannyian a faluban élünk, de ezeket kiegészítjük, pontosítjuk. Sajnos súlyos probléma a mi közösségünkben is, hogy minden évben gyarapszik az olyan kisgyermek száma, amelyekre nagyon rá kell figyelni - hátrányos illetve veszélyeztetettnek kell minősítenünk.

Fontosnak tartjuk a folyamatos kapcsolattartást a szülőkkel és azt, hogy a gyermekeik rendszeresen járjanak óvodába.

1997. XXXI. tv. 133/1997./VII.29./, korm. rendelete, /továbbá a módosításai / a Gyermekvédelemről és Gyámügyi eljárásról szóló törvény szabályozza az önkormányzati gyámügyintéző, családgondozó és a gyermekvédelmi felelős munkáját. A kapcsolatunk jó, minden problémánkkal megkereshetjük a családsegítőt, segít megoldást találni a gyermekek érdekében.

A Szervezeti és Működési Szabályzatban szabályoztuk a gyermek és ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott óvónő munkáját, melyhez biztosítottak a feltételek. Minden nevelési év első szülői értekezletén a szülők részletes tájékoztatást kapnak, arról, hogy kihez, mikor és hol fordulhatnak segítségért.

Mivel kis intézmények vagyunk, ezért a napi információk átadása megoldott intézményeinkben, tehát napi problémáinkat azonnal megbeszéljük.

Szükség esetén felkeressük a családot, értesítjük a Gyermekjóléti szolgálatot, továbbá minden intézkedésünkről feljegyzést készítünk.

Módosítottuk a Házirendünket, melyben megfogalmaztuk az óvó-védő előírásokat.

4. 1. A gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez készített szempontok:

Az óvodás gyermekek száma összesen:

- veszélyeztetettek száma:
- hátrányos helyzetűek száma:
- halmozottan hátrányos helyzetűek száma:
- három vagy többgyermekes családban élők száma:
- sajátos nevelést igénylő gyermekek száma:
- csonka családban nevelkedők száma (elvált, vagy egyedülálló)

4. 2. A gyermekek veszélyeztetettségét vizsgáló szempontok:

Életkörülmények:

- nevelési hiányosságok
- családi környezet
- szülők életmódja

Szociális helyzet:

- rossz lakásviszonyok
- egészségügyi okok
- megromlott családi kapcsolatok

4.3. Nevelőtestület feladata a gyermekvédelem területén

- veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése a fenti szempontok szerint
- szükség esetén a megfelelő személy értesítése - vezető óvónő, gyermekvédelmi felelős-
- védő – óvó intézkedés
- a tehetséggondozásról, a felzárkóztatásról bővebben a sajátos nevelésről szóló fejezetben térünk ki
- a gyógypedagógiai, pszichopedagógiai fejlesztést megszervezzük bővebben a sajátos nevelésről szóló fejezetben térünk ki
- aktívan rész veszünk a gyermekorvos és a védőnő munkájának a megsegítésében
- hiányzások nyomon követése, intézkedés, különös tekintettel az 5 éven felüli gyermekekre
- a programunkban megfogalmazott kapcsolattartás minden formáját kötelesek az óvodapedagógusok megtartani a gyermekek érdekében
- a gyermekek, szülők jogait, kötelességeit az Sz.M.Sz tartalmazza

4. 4. A gyermekvédelmi felelős feladatai

- közreműködik az óvoda gyermekvédelmi tervének elkészítésében, mely az éves munkaterv része
- összehangolja az óvónők között a gyermekvédelmi tevékenységet
- a vezető óvónővel, az étkeztetésvezetővel nyomon követi az ingyenes étkezéshez szükséges nyomtatványok kezelését, szülői nyilatkozatokat
- nyilvántartást vezet az intézkedésekről és a gyermekekről
- részt vesz a családlátogatásokon
- beszámol az eljárásokról, módszerekről, és az egyes gyermekek érdekében történt intézkedésekről
- részt vesz a havonkénti esetmegbeszéléseken
- környezettanulmány készítése után javaslatot tesz segély kiutalására
- segít az óvodavezetőnek és a baleset védelmi felelősnek a balesetek megelőzésében, játékok, eszközök ellenőrzésében
- megszervezi a rendszeres egészségügyi vizsgálatokat
- beleszólási joga van az egészséges táplálkozás kialakításába – az étlapok készítésébe
- felelős a gyermekvédelmi nyilvántartások megfelelő kezeléséről az adatvédelmi szabályoknak megfelelően

5. Az esélyegyenlőség érvényesülése az intézményeinkben

Az egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény 35. §-a szerinti települési esélyegyenlőségi program elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét, elősegítő célokat.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium egyebek mellett a közoktatásról szóló 1993. LXXIX. Törvény 89/A. §-nak (5) bekezdése alapján elkészített intézkedési terv tartalmazza a gyermekek esélyegyenlőségét, szolgáló intézkedéseket.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Tv. 121. § (1) 14. pontjában foglaltak szerint intézkedik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásáról.

Célja:

- Az intézményekben a diszkriminációmentesség, a szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.
- Az óvodáztatás feltételeinek és körülményeinek feltárása, ill. fejlesztése a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél teljesebb körű és eredményes óvodáztatása érdekében, egyéni fejlesztés.

Az óvodapedagógus feladata:

- A településen élő 3-7 éves korosztály óvodai ellátása, feltételeinek vizsgálata. Célja: annak megállapítása, hogy a településen biztosítottak-e a megfelelő feltételek a halmozottan hátrányos helyzetű (hhh) gyerekek teljes körű óvodáztatásához.
- A 3 éven aluli gyermekek felkutatása, korai segítségnyújtás.
- Az óvodás korú gyermekek figyelemmel kísérése a lakosság nyilvántartás alapján.
- A hh – hhh gyermekek nyilvántartása.
- Tevékenységekbe épített differenciált személyiségfejlesztés.
- Közös óvoda-iskola átmenetet segítő programok – együttműködési terv.
- A szülőkkel állandó kapcsolattartás – rendszeres tájékoztatás, egyéni beszélgetések.
- A törvényi rendelkezések szerint a jegyző tájékoztatása a gyermek óvodábajárásáról.
- Probléma esetén azonnali intézkedés a gyermekvédelmi feladatokban megfogalmazottak alapján.

Tájékoztató az érintett gondviselők körében az óvodáztatási szándékról és az óvodáztatás esetleges akadályairól minden év március-április hónapban családlátogatás keretében.

Intézkedések kezdeményezése az óvodáztatást akadályozó egyedi tényezők elhárítása pl. beóvodázás támogatásának biztosítása, étkezés, utazás stb. költségeinek átvállalása.

Az óvodai beíratást elmulasztott szülők ismételt személyes megkeresése a nevelési év kezdetéig vagy kezdetén, és tájékoztatásuk egyedi óvodáztatási problémáik megoldásának lehetőségeiről.

A fenntartó a feladatellátásáért felelős helyi önkormányzattal közösen meghatározza azt a gyermek létszámot, amelynek felvételét nem tagadhatja meg az óvoda.

Ez a létszám nem lehet kevesebb, mint az óvoda alapító okiratában – az adott feladatellátási helyre – meghatározott felvehető maximális gyermek létszám huszonöt százaléka.

Az óvodai felvételeknél a túl jelentkezés esetében az alábbi sorrendben kell dönteni:

1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
2. A hátrányos helyzetű gyermek
3. Az egyedül nevelő szülő gyermeke

Amennyiben az intézményekben nem kiegyenlített a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, fel kell tárni a szegregáció létrejöttének okait, és az akciótervben ki kell dolgozni megszüntetésének stratégiáját, mérhető, számszerű adatokkal, évenkénti ütemezéssel.

- Az óvodáztatás feltételeinek, körülményeinek feltárása
- Egyéni fejlesztés kidolgozása
- Preventív célú óvodafejlesztési program létrehozása
- Megfelelő szakember biztosítása
- Kiegészítő normatívák, pályázatok igénybe vétele.

Intézményi önértékelés:

Minden évben értékelni kell a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésének eredményességét:

- Közös gondolkodás
- Közös értékelés
- Következtetések levonása
- Adminisztrációs többletterhelés

Eredményesség vizsgálata:

- 95%-os beóvodázás
- Csökkent az indokolatlan hiányzás
- Fejlettséghez igazodó iskolakezdés
- Személyre szabott képességfejlesztés helyben
- Szemléletváltás pl. hány verset, tud egy gyermek.
- Tudatosabb pedagógiai munka
- IPR támogatás - pályázat

6. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Az elhanyagolt, szeretethiányban szenvedő, ingerszegény környezetből jövő, emiatt „lemaradott”, illetve bármilyen körülmény következtében sérült gyermekek felzárkóztatása, differenciált bánásmódban való részesítése mindannyiunk feladata, hisz a megtört, bánatos szemű gyermek segítségért "kiált".

Célja:

- Különböző fejlettségű, gyermekek megsegítése, felzárkóztatása, a kiemelkedő képességek kibontakoztatása.
- Lehetőség szerint megkeresni a megfelelő szakembert, illetve intézményt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Felismerni a gyermekközösségben azokat a gyermekeket, akik fejlődése sajátos nevelést igényel.
- A gyermek meglévő szellemi és érzelmi motivációs tartalékainak mozgósítása, érdeklődésének és ambíciójának felébresztése.
- A különböző tevékenységek során differenciált bánásmódban való részesítés.
- A gyermekek fejlődését a szakemberek segítségével, irányításával biztosítani
- Figyelnie kell arra is, hogy túlzott kiemeléssel, elismeréssel, dicséretnek halmozásával ne hozza a gyermeket sztárhelyzetbe.

Az óvodai nevelésünket logopédus, és pszichopedagógus segíti.

Logopédus feladatai:

- Minden tanévkezdéskor felméri a gyermekek beszédfejlettségét.
- Négy- öt éves kortól egyénileg fejleszt (a súlyosságtól függően).
- Folyamatosan tájékoztatja a szülőket és az óvodapedagógusokat a gyermekek beszédfejlődéséről.
- Szükség esetén az óvodapedagógussal együtt, elküldi a gyermeket a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálatára, illetve a Nevelési Tanácsadóba.
- Folyamatosan vezeti a Logopédiai Naplót.
- Minden héten négy órában fejleszti a rászoruló gyermekeket.

Gyógypedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus javaslatai alapján, megvizsgálja a gyermekeket.
- Kiszűri a fejlesztésre szoruló gyermekeket.
- Folyamatosan tájékoztatja a szülőket és az óvodapedagógusokat a gyermekek fejlődéséről, fejlesztési lehetőségeiről.
- Szükség esetén az óvodapedagógussal együtt elküldi a gyermeket a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálatára, illetve a Nevelési Tanácsadóba.
- Folyamatosan vezeti az Egyéni Fejlesztési Naplót.
- Alkalmanként iskolaérettségi felmérést készít.
- Minden héten négy órában foglalkozik a gyerekekkel.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Az óvodáskor végére a szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érik el azt a szintet, amely az iskolába való beilleszkedést zökkenőmentessé teszi.
- Az iskola érettségi kritérium tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. Az óvodáskor végére a fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek testi, pszichés és szociális fejlettsége eléri az iskolakezdéshez szükséges érettségi szintet.

- 1) **Testileg** az egészségesen fejlődő iskolaérett gyermek testarányai megváltoznak, izomzata, csontozata teherbíróvá válik. A fogváltás megkezdődik. Mozgáskoordináció kialakul, a mozgások kivitelezése harmonikussá válik. A mozgás-beszéd koordináció meghatározó. A finommotorika jelentős fejlődése tapasztalható. A grafomotorika fejlettsége révén a ceruzafogás szabályossá, a nyomaték egyenletessé fejlődik.
- 2) **A pszichés funkciók** megfelelő fejlettsége során a gyermek számára e korszak az információk szándékos felvételének izgalmát jelenti. Fő tevékenységévé válik a tudás megszerzésének vágya. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges kognitív, kommunikációs, orientációs, aritmetikai képességei.
 - a. A kognitív képességek az iskolai feladatok elvégzéséhez erőteljes fejlettségi szinten működnek:
 - Az auditív és vizuális *észlelés* tovább differenciálódik. Képes az auditív és vizuális ingerek diszkriminációjára is. Biztonságos az alapvető formák, színek azonosítása, megnevezése. A vizuomotoros koordináció fejlettsége alapján szögek, vonalak, kör, négyzet, rombusz másolása biztonságos.
 - Az *emlékezet* fejlettsége a rövid és hosszútartalmú memória alkalmazásában tapasztalható. Vizuális és auditív ingerek alapján 5 elemet biztonsággal felidéz. Reprodukálja a történetek központi elemeit és néhány részletét is. A spontán emlékezet mellett megjelenik a kontrollált bevezetés és felidézés. Megnövekszik a megőrzés időtartama és kapacitása, pontosabbá válik a felidézés.
 - A kognitív funkciók alapvető képessége a *figyelem*. A gyermek óvodáskor végére képessé válik a tartós figyelemre, növekszik ennek terjedelme, tartalma és biztonságosabb lesz a megosztás és átvitel.
 - A kognitív képességek legmagasabb fejlettségi szintje a *gondolkodás*, melynek megfelelő működéséhez alapvető a többi képesség is. Erre az időszakra szükséges az absztrakció, az elvont gondolkodás kialakulása a konkrét cselekvő-szemléletes, képi gondolkodás mellett. A megértés fontos szükséglete a fogalmi gondolkodás kialakulása, majd tapasztalható a problémamegoldó gondolkodás kezdetleges megjelenése.
 - Kialakul a *mennyiségállandóság*. Biztonságosan számlál egyesével növekvő sorrendben tizenötig. Globális mennyiség felismerés ötig kialakul modellen, képen, ujjakon. Mennyiségi relációkat jól ismeri, érti.
 - b. Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére folyamatosan kommunikál. Gondolatait érthető formában, tiszta artikulációval, életkornak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Mondatszerkesztése grammatikus. Beszédértése, -észlelése biztos, képes végighallgatni és megérteni mások beszédét.
 - c. A megfelelően fejlett orientációs képességei alapján tájékozott önmagára és közvetlen környezetére, tudja saját maga, szülei és testvérei nevét, ismeri lakcímét, meg tudja nevezni a közvetlen családi viszonyait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, gyakorlatban alkalmazni képes alapvető közlekedési szabályokat. Megnevezi és azonosítja

testrészeit, a jobb és bal irányokat differenciálja saját testén, térben és síkban egyaránt. Helyesen használja az irányokat, meghatározó névutókat, helyhatározó szavakat. Időben orientálódik az évszakok, a hét napjai és a napszakok szintjén.

- 3) Az óvodáskor végére a gyermek **emocionálisan, szociálisan** is éretté válik az iskola megkezdésére. Képes a viselkedés alapvető szabályait megismerni és betartani, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Megfelelő kapcsolatot alakít ki a felnőttekkel és kortársaival, együttműködésre képes. Feladattudta kialakulóban van. Feladatokat elvégez, feladattartása megfelelő. Munkatempója átlagos, önálló feladatvégzésre képes.

8. Kapcsolatok más nevelési szintekkel

Az óvoda és a család

A gyermekek életében meghatározó és legfontosabb a családi nevelés, erre épül, ezt egészíti ki az óvodai nevelés a gyermek két és féléves életévétől az iskolába lépésig.

A kapcsolat kialakítása során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, igényeit, a segítség nyújtás alkalmával keressük a család sajátosságainak megfelelő megoldást, minden esetben konszenzusra törekszünk.

Minden évben, a május hónapban történő óvodai beiratkozás után a kisgyermeket több alkalommal meghívjuk az óvodába, - apró ajándékkal kedveskedünk nekik -, ahol együtt játszhatnak az anyukákkal, a leendő óvó nénikkel, ismerkedhetnek a környezettel. Szeptemberig minden kisgyermeket az otthonában is meglátogat az óvó néni, ez elősegíti az ismerkedést, és képet nyújt a gyermekek otthoni környezetéről. Az óvodakezdés első napjaiban lehetőséget adunk a folyamatos beszoktatásra, így a szülő és a kisgyermek megismeri az óvoda életét, szokásrendszerét. A későbbiek folyamán lehetőség szerint folyamatosan, naponta tartunk kapcsolatot a szülőkkel. Bővebb tájékoztatást, ismereteket szerezhetnek az óvodai életéről a szülői értekezleteken. Lehetőséget adunk egy előre meghatározott időpontban, a szülőknek hogy megkeressék gyermekük óvónőjét, megbeszéljék az adódó problémát, nevelési helyzetet. Nyílt napokon az érdeklődők megismerkedhetnek az óvodai élettel, gyermekük óvodai tevékenységével. A nyílt napokhoz kapcsolódik a fogadó óra. A nyílt óvodai ünnepeken szívesen látjuk a szülőket is (ilyen a Mikulás, a Karácsony, a Farsang, az Anyák napja, az Évzáró).

Az óvodában elvégzendő munkákhoz, ha az olyan jellegű és a szülők között van vállalkozó, segítségüket kérjük. (udvari játékkészítés, homokozó készítés, stb.)

Az óvodában a szülők érdekegyeztető, érdekvégyesítő fóruma a Szülői Szervezet, tagjait az óvodai csoportok szülői delegálják.

Az óvoda és az iskola

A gyermekek zavartalan iskolakezdésének elősegítéséhez a leendő első osztályt tanító pedagógus tavasszal részt vesz a nagycsoportosok nyílt napján. Spontán is tesz látogatást a tanító néni. Az óvodai szülői értekezleteken megismerkedik a szülőkkel, tanácsokat ad ahhoz, mi a teendő iskolakezdésig.

Az óvodás gyermekek ellátogatnak az első osztályosokhoz, betekintést nyernek az iskolai életbe. Az iskolába kerülő gyermekek óvónői figyelemmel kísérik az első osztályba történő beilleszkedést, látogatás és a nevelőkkel történő beszélgetés formájában.

Gergely járáskor a 2. osztályosok meglátogatnak bennünket. Megvendégeljük őket, ajándékokat készítünk számukra.

Az óvoda és az önkormányzat

Mind a négy településen a megrendezett sportnapokon, majálison a gyermekekkel részt veszünk.

Mindegyik településen bekapcsolódunk az idős emberek köszöntésébe.

A székhelyen az önkormányzat és az iskola szervezésében minden évben megszervezett „Elhozta az Isten Piros Pünkösöd napját, címmel meghirdetett hagyományőrző napon az óvoda minden dolgozója tevékenyen részt vesz.

(Biztosítjuk a gyermekek étkezését, elhelyezését. stb.)

A nagycsoportosok rendszeresen látogatják a könyvtárat.

Az óvodák dolgozói bekapcsolódnak a falu életébe.

A fenti partnerekkel minden évben elégedettségi vizsgálatot végzünk, melyet részletesen a M. I. P – ben dolgoztunk ki.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

Rendszeres kapcsolatban állunk a gyermekorvossal, védőnővel, meghatározott időközönként megvizsgálják az óvodás gyermekeket, a védőnő segítséget nyújt a gyermekek gondozásában.

Gyermekvédelmi szempontból élő kapcsolatunk van a gyermekjóléti szolgálattal.

Iskolakezdés előtt a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleményét kérjük akkor, ha problémát látunk a gyermek fejlettségi szintjébe. Speciális esetekben pl. magatartási zavarokkal küzdő gyermekeknél igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait.

A tanév folyamán a minél sokrétűbb ismeretnyújtás érdekében látogatást teszünk a község különböző intézményeiben, üremeiben (posta, pékség, könyvtár, stb.)

Karácsony alkalmával és anyák napján a településünk lakóit köszöntik a nagycsoportosok közös ünneplés keretében a templomban.

Folyamatosan igénybe vesszük a Megyei Pedagógiai Intézet által szervezett továbbképzéseket, szakmai tanácsadásokat.

Testvérkapcsolatot ápolunk a Kármel Kiskertje katolikus óvodával, amelynek intézménye Budapesten található. Immáron 3 éve nyári cseretábort szervezünk, melynek során mindkét intézmény gyermekei új, feledhetetlen élményekkel gazdagodnak.

9. Az óvodai élet megszervezésének elvei

A *rugalmas napirend* kialakítása járuljon hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez, szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez.

Biztosítjuk a gazdag, változatos tevékenységeket, az aktív és passzív pihenés életkornak, és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

Az életkornak megfelelő hosszúságú passzív pihenés után biztosítjuk, hogy a gyermekek csendes tevékenységet kezdhessenek (rajzolgatás, könyvnezegetés, konstrukciós játék stb.).

A szülői igényeknek megfelelően alakítottuk az intézmények napi és nyári nyitvatartását. Óvodáinkban nem egységes a nyitvatartási idő, nem lépi túl a 10 órát. (9, és 9 ½ óra)

Az önfeledt játék kialakulásához nemcsak megfelelő helyre és eszközökre van szükség, hanem elegendő időtartamra is. Napirendünket úgy állítottuk össze, hogy azokban a legtöbb időt a *szabad* játék tegye ki, ugyanakkor a tervezéskor biztosítjuk a rugalmasságot.

Napirendünk rendezési elve:

○ szabad játék	230-250 perc
○ testápolási teendők, étkezések	110-130 perc
○ mese, ezt követően játék, kötetlen tevékenység,	
○ <i>tevékenységben megvalósuló cselekvő tapasztalás játékos</i> formában	20-70 perc
○ nyugodt pihenés	90-120 perc

Személyi feltételek

Óvodáinkban 5 óvodás csoportban neveljük, gondozzuk a ránk bízott kisgyermeket.

Mindenki főiskolát végzett. Arra törekszünk, hogy a csoportokban hasonló érdeklődésű, temperamentumú nevelők dolgozzanak együtt, nyugodt légkörben.

A nevelőtestület összetétele életkor szempontjából széles skálán mozog, ennek előnyeit igyekszünk kihasználni. A nagy szakmai gyakorlattal rendelkező kollégák tapasztalataikat átadják, nevelési problémahelyzetekben segítséget adnak. A fiatalabb pedagógus új ötleteivel, módszerével segíti a nevelőtestület tagjainak munkáját.

Az óvodapedagógusok részére minden évben adott a lehetőség a megyei Pedagógiai Intézet által szervezett továbbképzéseken való részvételre. A tanfolyamok kiválasztása a továbbképzési tervünkben meghatározott szempontok, továbbá a pedagógusok érdeklődésének figyelembe vételével történik.

A meglévő a folyamatosan bővülő eszközkészlet felhasználási lehetőségeit vizsgáljuk a nevelési feladatok megvalósításában, elméleti és gyakorlati tapasztalatok gyűjtésével, átadásával. (Gyakorlati bemutatókkal.)

Szakkönyvtárunkat a lehetőségekhez mérten a pedagógusok igénye szerint bővítjük, elősegítve ezzel is a szakmai önképzést

A rászoruló gyermekekkel logopédus, gyógytestnevelő és pszichopedagógus foglalkozik. Az óvodapedagógusok munkáját és az óvoda működését más, nem pedagógus munkakörben dolgozók is segítik. Az óvodáinkban 5 szakképzett dajka dolgozik, ők az óvónők segítő társai a nevelésben, az egészséges életmód és a közösségi élet szokásrendszerének kialakításában.

A székhely óvoda saját konyháján 2 szakácsnő és 2 konyhalány végzi a konyhai teendőket. Munkájukat ételmezésvezető irányítja.

Az esztétikus, gondozott udvar rendben tartása, télen a fűtés, a karbantartó feladata.

A vezető óvónő koordinálásával folynak a pedagógiai, tanügyigazgatási, munkáltatói, gazdálkodási teendők. A vezető a lehetőségek optimális kihasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket.

Az óvodában dolgozók feladata, amennyiben lenne migráns gyermek, akkor biztosítja azt, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodáink teljes nyitva tartási idejében a gyermekek tevékenységeit óvodapedagógus irányítja.

Tárgyi feltételek

Az óvodák épülete, udvara az óvodai élet színtere. Minden csoportnak kb. 50 négyzetméteres csoportszobája van.

Épületeink különböző életkorúak, a székhely óvodában kb. 100 éves, ezért a helyiségek elrendezése, kialakítása nem minden célnak felel meg. A tagintézmények épületei 30-40 évesek ezért a kialakításuk már korszerűbb, megfelelőbb.

A két-két csoportnak közös a mosdó és a WC helyiség.

A székhelyen az élelmezésvezetőnek, óvodavezetőnek, az óvónőknek 1 helyiséget tudunk biztosítani.

Nincs külön felnőtt öltöző, a raktárban van elhelyezve két szekrény, melyben a ruháinkat tároljuk.

Mosást, vasalást is raktárban végzik a dajkák.

Nincs tornaszobánk, gazdasági iroda, megfelelő méretű fejlesztő szoba, orvosi szoba, arra alkalmas helyiség ahol a szülőket nyugodtan fogadhatnánk.

A fentiek miatt nem tudunk olyan nyugodt körülményt biztosítani, ahol az óvodapedagógus a szülőket fogadni tudná.

A főzőkonyhánk és a hozzátartozó helyiségek megfelelőek.

A tagintézményeink az épületeiben biztosítottak azok a helyiségek, melyek szükségesek a munkánkhoz. Természetesen folyamatos felújításra, korszerűsítésre van szükség.

Az óvodáinkban kialakított udvar a gyermek létszámhoz tágasak, megfelelőek. Folyamatosan igyekszünk úgy alakítani, hogy tartalmas udvari élet színtere lehessen. Lehetőségeink szerint bővítjük az udvari eszközöket, játékokat (közlekedési eszközöket, a játékokat az EU-s szabványnak megfelelően alakítjuk) célunk a balesetmentes működtetés. Testnevelés felszerelésünket pályázatokon nyert pénzből bővítettük, azonban folyamatos bővítés illetve eszközcsere szükségessé válik 5 éven belül (Greisswald, labdák stb).

Szemléltetőeszköz készletünk folyamatos cserére, bővítésre szorul.

Figyeljük a pályázati lehetőségeket, pályázunk, hogy ezzel is eszközkészletünket kiegészíthessük.

A foglalkozásokhoz szükséges alapfelszerelés (festék, ceruza, papír, stb.), játékeszközök beszerzése, dologi felszerelések pótlása, a költségvetésből történik.

10. Jegyzék az intézmények kötelező eszközeiről és felszereléseiről

(a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 7. számú melléklete alapján)

	Gyömöre	Kajárpéc	Szerecseny	Felpéc
Helyiségek	Részből megfelelő	megfelelő	megfelelő	megfelelő
Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	megfelelő	megfelelő	megfelelő	megfelelő
Tisztálkodási és egyéb felszerelések	megfelelő	megfelelő	megfelelő	megfelelő
Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök	megfelelő	megfelelő	megfelelő	megfelelő
A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök	megfelelő	megfelelő	megfelelő	megfelelő
Sérült gyermekek nevelésének további eszközei (Alapító okiratban megfogalmazottak alapján)	megfelelő	megfelelő	megfelelő	megfelelő
Egészség és munkavédelmi eszközök	megfelelő	megfelelő	megfelelő	megfelelő

Jelen állapotnak megfelelően tudtuk a fenti táblázatot kitölteni, a szöveges részben ezt kiegészítettük.

Az akadálymentesítés Felpécen és Szerecsenyben. megoldott.

11. Pedagógiai adatkezelés, a nevelési program értékelése

A pedagógiai adatkezelés

Az óvoda vezetője minden nevelési évre elkészíti a helyi program alapján, a nevelőtestület bevonásával az óvoda éves munkatervét. A munkaterv tartalmazza az adott év fő feladatait, a továbbképzések tervezését, a vezető csoportlátogatásainak ütemezését. Mellékletben szerepel a nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek tervezése. A nevelőtestületi, szülői értekezletekről jegyzőkönyv készül.

A csoportnaplóban rögzítjük: a heti - és napirendet, a csoportra vonatkozó éves nevelési tervet, a szokás és szabályrendszert, eseménytervet, pedagógiai tématervet. A tervezés éves hálóterv alapján havi bontással történik, értékelést a tervezet mellett jelöléssel, félévenként részletesen végezzük.

Továbbá a havi ütemtervet, melybe korcsoportonként különböző színnel jelöljük a feladatokat. Ebből bontjuk le a heti tervet.

Az SNI gyermekek fejlődésének rögzítése.

Balesetvédelmi szokások, szabályok rögzítése.

A gyermekekről személyiséglapot készítünk, amelyek feljegyzései alapján figyelemmel kísérjük a gyermekek fejlődését az óvodában töltött évek alatt.

A személyiséglapok tartalmazzák:

- anamnézisért
- mérési eredményeket
- pedagógiai, pszichológiai adatokat
- szakvéleményeket
- folyamatos feljegyzéseket

A törvényi előírásnak megfelelően a 2009-2010-es évtől készítjük a gyermekek fejlődésének nyomon követését, tájékoztatót a gyermek egyéni óvodai fejlődéséről, és annak alapján fejlesztési, tehetséggondozási javaslatot készítünk.

Feladatunk a felvételi és mulasztási naplót napra kész vezetése.

Nevelési program értékelése, vizsgálata

A helyi program bevezetésétől kezdődően vizsgáljuk a program hatását. Öt évenként átfogóbb vizsgálatra kerül sor külső szaktanácsadó segítségével.

Az alábbi szempontok alapján mérünk:

- folyamatos megfigyelés
- tapasztalatok megbeszélése
- szülők visszajelzései, kérdőívek segítségével
- nevelőtestülettel tapasztalatok ismertetése, megbeszélése.

Az OMIP-ben fogalmaztuk meg a további vizsgálatokat, melléklete tartalmazza az elégedettségi vizsgálatok adatlapjait, a mérési adatlapokat, a belső ellenőrzés, értékelés szempontjait.

Legitimációs záradék:

1. Véleményezte:

.....dátum:.....

2. Egyetértését nyilvánította: I.66/2010. sz. jegyzőkönyv alapján

.....dátum:.....

A szülői szervezet nevében

3. Elfogadta:

Melléklet: I.67./2010. sz.a nevelőtestületi jegyzőkönyv.

.....dátum.....

A nevelőtestület nevében

4.Jóváhagyta:

.....dátum:.....

Képviselő testület nevében

5.Tájékoztatásul megkapják:

.....dátum:.....

Érvényességi rendelkezések

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje: 2013. szeptember 1 - határozatlan ideig.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- a nevelőtestület 50% -nál többen kérik a módosítást
- a módosítás előterjesztése írásban történhet
- az óvoda életében bekövetkező jelentős változás
- törvényi változások
- egyéb indokolt tényezők.

Felhasznált irodalom

1. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
2. Módosított ÓNP
3. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
4. Perszlényi Éva - Porkolábné B.K.: Játék - Mozgás - kommunikáció
5. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
6. Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
7. Az óvodai Nevelésre vonatkozó cikkek
8. Barsi Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában
9. Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában I. 1991.
10. Forrai Katalin: Ének az óvodában
11. Óvodai nevelés játékkal, mesével (elmélet és módszertan)
Szerk.: Zilahi Józsefné
12. Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény